
כי אתה עמדי

לקט מתורת הרבי
על אמונה וביטחון בה'

•

КОГДА ТРЕВОЖНО НА ДУШЕ

СБОРНИК ПИСЕМ
ЛЮБАВИЧСКОГО РЕБЕ ОБ
УПОВАНИИ НА ВСЕВЫШНЕГО

פתח דבר

במצב של אי ודאות, יכולות להתעורר אצל האדם חששות ומחשבות שונות, המפילות את רוחו וגורמות לו לדכדוך ולחוסר יכולת להתרכז במשימותיו היומיומיות. בשיחותיו ובמכתביו הרבים, מרומם הרבי יהודים רבים שנקלעו למצבים כגון אלו בתחומים שונים בחייהם, ונוסך בהם תקווה. בדבריו אליהם, הרבי מעודד אותם רבות ומעוררם להפוך את מחשבותיהם לחיוביות ולחזק את בטחונם בה', על ידי התבוננות בכך שה' הוא עצם הטוב והשגחתו מלווה את היהודי בכל צעד ושעל.

פעמים רבות הדגיש הרבי, שחיזוק הבטחון בה' הוא זה שמביא את הישועה, כפתגם כ"ק אדמו"ר הצמח צדק "טראכט גוט וועט זיין גוט" [=חשוב טוב ויהיה טוב], שפירושו הוא¹, שהמחשבה הטובה בעצמה גורמת לכך שאכן יהיה טוב - בטוב הנראה והנגלה.

בהזדמנויות שונות הרבי הוסיף על כך, שכדי לעשות כלי להמשכת הישועה על ידי חיזוק הבטחון בה', יש לקשר זאת עם הוספה בשלושת הדברים עליהם העולם עומד: תורה, תפילה וצדקה.

לאור דברים אלו ובקשר למצב המיוחד בו אנו נמצאים, אנו מוציאים לאור את הקובץ "חיזוק הבטחון בה'", המכיל בתוכו לקט מדבריו המעודדים של הרבי בעניין חיזוק הבטחון בה', וכן את ארבעת פרקי התהלים: כ', כ"ב, ס"ט וק"נ, אותם הרבי הורה לומר מדי יום כאשר נמצאים במצב ביטחוני רגיש².

אנו בטוחים שדברי הרבי יעוררו ויחזקו את הקוראים במידת הבטחון בה', ועל ידי כך נזכה לישועה קרובה בטוב הנראה והנגלה, ולביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

המוציאים לאור

1. ראה לקוטי שיחות חל"ו ע' 3 ואילך.

2. ראה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר הרי"צ ח"ה ע' תעד. שיחת ש"פ ויגש תשל"ו (לקוטי שיחות חט"ו ע' 558). שיחת

כ"ח ניסן תש"נ (תורת מנחם תש"נ ח"ג ע' 98).

С Б-жьей помощью

Вступительное слово

В состоянии растерянности у человека могут возникать разные опасения, и мысли его часто путаются. Это приводит к упадку духа, депрессии, невозможности сосредоточиться. Во многих своих беседах и письмах Любавичский Ребе поднимает дух людей, которые оказались в таком положении, пробуждает в них надежду и оптимизм. Ребе объясняет, как изменить ход их мыслей в положительную сторону, как укрепить упование на Всевышнего, осознав, что Б-г есть абсолютное добро и Он сопровождает нас на каждом шагу жизни.

Много раз Ребе подчеркивал, что крепкая уверенность в поддержке Всевышнего приводит к спасению от невзгод, согласно известному высказыванию Ребе Цемах-Цедека «думай хорошо — будет хорошо!» — позитивное мышление само по себе влияет на хороший исход событий.

Кроме этого, Ребе неоднократно упоминал, что упование на Б-га нужно подкреплять усердием в трех направлениях: изучение Торы, молитвы и благотворительность.

В свете того положения, в котором мы сейчас находимся, мы собрали в этом сборнике отрывки из писем Ребе на эту тему. Вдобавок прилагаем четыре главы Тегилим: 20, 22, 69, 150, которые Ребе указал читать ежедневно людям, попавшим в опасную ситуацию.

Мы уверены, что слова Ребе пробудят у читателей крепкую веру в поддержку Всевышнего в это напряженное время, и это приблизит скорое и явное избавление от всех невзгод и приблизит приход полного и истинного Избавления с приходом Мошиаха.

Редакция

פרשת שמות

תחשוב טוב – יהיה טוב

כרך לו' שיחה א'

ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו: ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול: ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך: ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר: וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרוג את משה ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדין...

(שמות, ב, יא-טו)

"וירא משה" – כפשוטו ומדרשו דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל

"אכן נודע הדבר" – כמשמעו ומדרשו נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו מה חטאו ישראל מכל ע' אומות להיות נרדים בעבודת פרך אבל רואה אני שהם ראויים לכך.

(פירוש רש"י)

ובפרש"י על "וירא משה" ² כ': "כפשוטו, ומדרשו ³ דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל".

ויש לעיין, מאי טעמא לא הסתפק רש"י בפירוש הכתוב "כפשוטו" ⁴ (שירא לנפשו

דאגתו של משה

א. ויגדל משה ויצא אל אחיו גו' וירא איש מצרי מכה גו' ויך את המצרי גו' ויצא ביום השני גו' ויאמר לרשע למה תכה גו' ויאמר גו' הלהרגני גו' כאשר הרגת את המצרי וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר. וישמע פרעה גו' ויבקש להרוג את משה ויברח משה גו' ¹.

2. שם, יד.

3. תנחומא פרשתנו י. שמור" פ"א, ל (ושם בא בתוך הדרשה על "אכן נודע הדבר", שנודע לו הטעם ש"ישראל נשתעבדו מכל האומות". ע"ש. וראה לק"ש חל"א ע' 9 (ובהערה 15) וע' 1314). וראה יפ"ת (השלם) שם.

4. ובדפוס ראשון ושני, ורוב כת"י רש"י שתח"י – ליתא כל התחלת פרש"י שלפנינו "כפשוטו.. לו" (והתחלת פרש"י

1. פרשתנו ב, יא – טו.

ГЛАВА "ШМОТ"

ДУМАЙ ХОРОШО – БУДЕТ ХОРОШО

Ликутей сихот, т. 36

И было, в те дни, когда вырос Моше и вышел он к братьям своим, он присматривался к тяжким работам их; и увидел он, что египтянин бьет еврея из братьев его. И оглянулся он туда и сюда, и видя, что нет никого, он убил египтянина и скрыл его в песке. И вышел он на другой день, и вот, два еврея ссорятся; и сказал он неправому: зачем ты бьешь ближнего твоего? И тот сказал: кто поставил тебя начальником и судьей над нами? Не думаешь ли убить меня, как убил египтянина? **И испугался Моше**, и сказал: **верно стало известным это дело**. И услышал фараон об этом деле, и хотел убить Моше, но Моше убежал от фараона и остановился в земле Мидьян... (*Шмот, 2:11-15*)

И испугался Моше» – в прямом смысле [испугался за себя из-за того, что убийство египтянина стало известным]. А Мидраш толкует иначе: Моше переживал [не за себя, а за народ Израиля], так как увидел среди евреев злодеев-доносчиков и боялся, что, может быть, они недостойны освобождения».

«**Стало известным это дело**» – в прямом смысле [стало известно об убийстве египтянина], а согласно Мидрашу [Моше сказал]: «Теперь мне известно, в чем дело, ведь я удивлялся, чем согрешили сыны Израиля из всех семидесяти народов мира, что изнуряют их каторжным трудом, но теперь я вижу, что заслужили они это».

(Комментарий Раши)

1. Чего испугался Моше?

Наша глава рассказывает¹:

«И было: в те дни, когда вырос Моше и вышел он к братьям своим... и увидел он, что египтянин бьет еврея из братьев его... и видя, что нет никого, он убил египтянина и скрыл его в песке.

И вышел он на другой день, и вот, два еврея ссорятся; и сказал он неправому: зачем ты бьешь ближнего твоего? И тот сказал: кто поставил тебя начальником и судьей над нами? Не думаешь ли ты убить меня, как убил египтянина? И испугался Моше, и сказал: верно стало известным это дело. И услышал фараон об этом деле, и хотел убить Моше, но Моше убежал...».

¹ *Шмот, 2:11-15.*

עליו מה חטאו ישראל כו' להיות נרדים בעבודת פרך".

ויש לומר הביאור בזה – בפשטות:

כוונת רש"י היא ליישב קושי כללי בכתוב זה – למאי נפק"מ פרט זה דהסיפור ש"ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר"? הרי יראה זו לא גרמה לשום מעשה, שהרי לא ברח משה אל מדין אלא אחרי ששמע פרעה על כך וביקש להרגו.⁷

[ואין להקשות כן על כל סיפור משה ודתן ואבירם, דהו"ל להכתוב לספר רק "וישמע פרעה גו' (ע"ד הריגת המצרי) ויברח משה גו'", וכל הסיפור אודות "שני אנשים עברים נצים גו'" שאמרו למשה "מי שמך גו' הלהרגני גו'" למה לי? די"ל שזה מוכן ע"פ פרש"י על "וישמע פרעה"]

7. ראה גם משכיל לדוד כאן, דקשה לי' לרש"י, דאם הי' ירא לנפשו למה לא ברח עד בתר הכי (כשביקש פרעה להרגו). – וראה ספורנו כאן. וצע"ק.

כיון שנודע ונתפרסם הדבר שהרג את המצרי) והביא גם את פירוש המדרש ש"דאג כו' שמא אינם ראויים להגאל", שאין לו רמז בקרא⁵. ובפרט שלפי פירוש זה ב"ויירא משה", צריכים להוציא גם המשך הכתוב ("ויאמר אכן נודע הדבר"), מידי פשוטו (דקאי על הריגת המצרי, והוא הטעם ליראתו של משה), ולפרשו בענין אחר, שלכן גם שם מביא רש"י (לאחרי הפי' "כמשמעו", גם) את פירוש המדרש⁶ "נודע לי הדבר שהייתי תמה

היא "על שראה בישראל".

5. ובפרט שעצם הפירוש דורש ביאור, איך אפשר שלא תתקיים הבטחת הקב"ה בבחירתו בין הבתרים [וראה הקדמת הרמב"ם לפיה"מ (קרוב לתחלתה) החילוק בין ההבטחה שהקב"ה "יבטיח אומה בבשורות טובות ע"י נביא" (שזו א"א שתבטל) להבטחה שאינה אלא "בין הקב"ה ובין הנביא" (וראה לקמן סעיף ב)]. וראה הערה הבאה.

ועוד זאת – איך ידע משה שהם "דלטורין" קודם שהלשינו עליו (כקושיית האמרי שפר על פרש"י כאן).

6. תנחומא (באבער) וארא יז. שמו"ר שם (וראה הערה 3). – וכבר האריכו במפרשי רש"י מה היתה תמיהת משה, הלא כן היתה גזירת ברית בין הבתרים.

Слова «и испугался Моше»² Раши комментирует так: «В прямом смысле [испугался за себя из-за того, что убийство египтянина стало известным]. А Мидраш³ толкует иначе: Моше переживал [не за себя, а за народ Израиля], так как увидел среди евреев злодеев-доносчиков и боялся, что, может быть, они недостойны освобождения».

Разберем следующий вопрос: почему Раши не удовлетворился прямым смыслом текста (что Моше испугался за себя, поскольку убийство египтянина стало известным) и привел также слова Мидраша (народ Израиля достоин освобождения), хотя в тексте нет даже намёка на это?⁴

Толкование Мидраша требует отойти от простого понимания слов «верно, стало известным это дело» и объяснять их более

² Стих 14.

³ Мидраш Танхума, Шмот, 10; Шмот раба, 1:30.

⁴ Комментарий о том, что народ Израиля достоин освобождения, сам по себе требует осмысления, ведь, заключая союз с Аврагамом, Б-г обещал, что его потомки выйдут из рабства (см. *Берейшит*, 15:14). Как же обещание Б-га может не исполниться? Причем (согласно сказанному Рамбамом в «Предисловии к Мишне») благое обещание Всевышнего, данное всему народу, не может быть отменено, в отличие от обещания Всевышнего лично пророку (см. также п. 2 беседы и следующее примечание).

Кроме того, комментарий Мидраша, что Моше «увидел в среде евреев злодеев-доносчиков» также непонятен: почему Моше решил, что они доносчики, до того, как они донесли? (этот вопрос приводит *Имрей шефер* к комментарию Раши).

замысловато, как отмечает сам Раши: «стало известным это дело» – в прямом смысле [стало известно об убийстве египтянина], а согласно Мидрашу [Моше сказал]: «Теперь мне стало известно, в чем дело, ведь я удивлялся, чем согрешили сыны Израиля.., что изнуряют их каторжным трудом?»⁵

На этот вопрос можно ответить довольно просто.

Раши стремится разрешить вот какую сложность: зачем Торе упоминать, что Моше испугался, когда узнал, что «стало известно» об убийстве египтянина, если этот страх не имел последствий? Моше сбежал в Мидьян только после того, как дело дошло до фараона, и тот хотел казнить Моше⁶.

[Этот вопрос можно было бы сформулировать шире: зачем Торе было приводить эпизод о встрече Моше со ссорящимися евреями (Датаном и Авирамом), когда один из них сказал Моше: «Не думаешь ли убить меня, как убил египтянина»? Достаточно было

⁵ Мидраш Танхума, Ваэра, 17; Шмот раба, 1:30. Удивление Моше, связанное с причинами порабощения евреев, непонятно, ведь оно было частью договора между Всевышним и Аврагамом (см. *Берейшит*, 15:15). Этот вопрос разбирается комментаторами Раши.

⁶ *Маскиль ле-Давид* объясняет, что Раши не удовлетворился простым пониманием. Если Моше уже тогда испугался наказания за убийство египтянина, то почему не сбежал сразу? Однако, Сфорно считает, что из-за этого страха бежал Моше.

עוד מקדים "כפשוטו" לפני "מדרשו"),
עכצ"ל, שגם לפי הפירוש הפשוט ב"ויירא
משה" – שהי' ירא לנפשו, מפני שנודע
הדבר שהרג את המצרי – יש ביאור
וטעם (עכ"פ ע"ד הדרוש) לכך שענין זה
נאמר בכתוב.

ויש להקדים דברי המדרש¹¹ על
הפסוק¹² "ויירא יעקב מאד ויצר לו" –
ר' פנחס בשם ר' ראובן, שני בני אדם
הבטיחון הקב"ה ונתייראו, הבחור שבאבות
והבחור שבנביאים, הבחור שבאבות זה
יעקב.. ואמר לו הקב"ה והנה אנכי עמך¹³,
ובסוף נתיירא שנאמר ויירא יעקב. הבחור
שבנביאים זה משה.. וא"ל הקב"ה כי אהי'
עמך¹⁴ ולבסוף נתיירא ויאמר ה' אל משה
אל תירא אותו¹⁵, אינו אומר על תירא
אותו אלא למי שנתירא."

– "הם הלשינו עליו"⁸, ונמצא, שבזה
מספר ה

כתוב⁹ כיצד הגיעה שמועה זו לפרעה¹⁰.
אבל אין זה מתרץ אמאי סיפר הכתוב ע"ד
יראתו של משה].

ולכן מביא רש"י פירוש המדרש,
שיראתו זו של משה ה"ה דאגה שמא אין
ישראל ראויין להגאל.

האם אפשר לפקפק בהבטחת ה'?

ב. והנה כיון שאין מקרא יוצא מידי
פשוטו (ובפרט בנדוד, שלא זו בלבד
שלא הסתפק רש"י בפירוש המדרש, אלא

8. דמזה שלא כתב ע"ז "ומדרשו" מוכן שזהו גם לפי פשוטו
של מקרא. וי"ל שההכרח לזה הוא מזה גופא שהכתוב מספר
אודות הדוד שהיו לו עמהם. ולהעיר, שבפשטות רק הם
ראו הריגת המצרי, שהרי "ויפן (משה) כה וכה וירא כי אין
איש" (לעיל ב, יב. וראה רש"י שם. ואכ"מ), וא"כ מסתבר
שהם הלשינו עליו.

9. נוסף לזה שנוגע לקמן, לענין זמן חזרת משה למצרים,
שצ"ל לאחר "כי מתו כל האנשים גו'" (פרשתנו ד, יט
ובפרש"י שם). וראה רש"י לעיל (ב, יג) "דתן ואבירם..
שהותירו את המן". ועוד.

10. אף ש"יפן כה וכה וירא כי אין איש" (כנ"ל הערה 8).

11. ב"ר ר"פ עו.
12. וישלח לב, ח.
13. ויצא כח, טו.
14. פרשתנו ג, יב.
15. חוקת כא, לד.

сразу после рассказа об убийстве египтянина написать: «И услышал фараон об этом деле и хотел убить Моше, но Моше убежал».

Тут ответ прост: этот рассказ необходим для понимания того, каким образом фараон узнал об убийстве⁷. Так комментирует Раши слова «И услышал фараон»: «они (т.е. два еврея) донесли об убийстве египтянина»⁸. Но смысл упоминания об испуге Моше остается не ясен.]

Итак, испуг Моше, связанный с возможной оглаской убийства, ни к чему не привел. Поэтому Раши не удовлетворяется простым толкованием слов «и испугался Моше» и приводит толкование Мидраша о том, что испуг Моше касался народа Израиля, недостойного освобождения.

⁷ Кроме того, этот рассказ открывает нам смысл сказанного далее (*Шмот*, 4:19) по поводу возвращения Моше в Египет: «Вернись в Египет, так как умерли те люди, кто желал твоей гибели». (Раши объясняет, что Тора называет Датана и Авирама мертвыми, поскольку они обнищали, а нищий подобен мертвому). Этот случай также объясняет их последующую враждебность к Моше, упомянутую Раши в начале этой истории (*Шмот*, 2:13): «Это были Датан и Авирам, те, что [в пустыне] оставили ман [вопреки повелению Моше]».

⁸ Раши приводит это объяснение, не упоминая, что оно из Мидраша, а значит, он считает, что объяснение согласуется с простым смыслом Торы. Вывод о том, что фараон узнал об убийстве по доносу Датана и Авирама, напрашивается после того, как Тора описывает их диалог. Очевидно, факт убийства был известен только им, как сказано «и посмотрел туда и сюда, и видя, что нет никого, он убил египтянина». Поэтому вывод о том, что донесли именно они, вполне логичен.

2. Можно ли усомниться в обещании Всевышнего?

Существует правило: Писание никогда не теряет простого смысла⁹. Необходимо признать, что упоминание Торой испуга Моше должно иметь объяснение и с точки зрения простого смысла (что он испугался за свою жизнь). Тем более, этот простой смысл приводит Раши в качестве первого комментария.

Прийти к ответу на этот вопрос нам помогут слова Мидраша¹⁰ по поводу стиха¹¹: «И устрасился Яаков очень (опасаясь Эйсав), и тяжело стало ему»:

«Рабби Пинхас от имени рабби Реувена сказал: «Двоих обнадежил Всевышний, тем не менее, они испугались: избранный среди праотцов и избранный среди пророков. Избранный среди праотцов – это Яаков. Всевышний пообещал ему¹²: «Я буду с тобою, и сохраню тебя везде, куда ты ни пойдешь». Но в конце концов (перед встречей с Эйсавом) Яаков испугался, как сказано: «И устрасился Яаков очень, и тяжело стало ему». Избранный среди пророков – это

⁹ Несмотря на то, что Писание толкуется зачастую в отрыве от его буквального смысла, простой смысл всегда остается значимым для текста.

¹⁰ *Берейшит раба*, начало главы 76.

¹¹ *Берейшит*, 32:8.

¹² *Берейшит*, 28:15.

ויש לעיין בדעת המפרשים "שהראוי שלא לירא", דמהו החסרון בכך שחושש "שמא גרם החטא"? [דלכאורה אדרבה, זוהי מעלה גדולה ביותר, שכ"כ גדלה מדת הענוה שלו²⁵, שתמיד מתיירא שמא אין עבודתו שלימה ויש בו חטא]²⁶.

אך, שאלה זו היא בכללות מדת הבטחון שנצטוונו בה²⁷: פירוש "בטחון" אינו רק אמונה ביכולת ה' להטיבו ולחלצו מצרה כו', אלא שבוטח בה' שכן יעשה בפועל, שהדבר וודאי אצלו עד שהוא במנוחה גמורה ואינו דואג כלל, וכמבואר בחובת הלכות²⁸, ש"מהות הבטחון הוא מנוחת נפש הבוטח, ושיהי' לבו סמוך על מי שבטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו".

וצריך ביאור, מהו היסוד לוודאות זו, דכיון שאפילו כשיש הבטחה מפורשת מאת ה' יתכן שלא תתקיים ההבטחה "שמא גרם החטא", כ"ש וק"ו כשאין הבטחה מפורשת. והרי חשש זה

ופליגי מפרשי המדרש בכוונת המאמר, דיש מפרשים¹⁶ שזהו שבחם של יעקב ומשה, דאע"פ שהובטחו מאת ה', מ"מ לא סמכו על ההבטחה¹⁷, כי יראו שמא גרם החטא¹⁸ ושוב אינם ראויים לקיום הבטחה זו¹⁹; אבל יש מפרשים²⁰ שכוונת המדרש ש"אין ללמוד מהם, שהראוי שלא לירא", אלא להיות "נכון" לבו בטוח בה"²² [וכדמשמע מפשטות המשך דברי המדרש שם, שמביא מה "שהנביא מקנתר את ישראל ואומר להם²³ ותשכח ה' עושך גו' ותפחד תמיד כל היום גו'", שהנביא הוכיח את ישראל על זה שהיו מפחדים כו'²⁴].

16. ראה פי' אב"א (לר' אברהם בן אשר) באור השכל על ב"ר שם (וינציאה, שכח) – נזכר במת"כ לב"ר שם. נזר הקודש (השלם) שם. וכ"ה בעקידה (וישלח) שער כו בסופו. ועוד.

17. וכהדיעה במדרש שם (אות ב) "אין הבטחה לצדיק בעוה"ז" (ראה מפרשים שם). וראה ביאור דיעה זו ע"ד החסידות – ביאור"ז להצ"צ ע' קצב (וראה שם ע' קצא, שעבודתם היא למעלה מגדר בטחון. ע"ש).

18. כמפורש בחז"ל (ברכות ד, א. ועד"ז ברש"י וישלח לב, יא) בנוגע ליעקב, שפחד "שמא יגרום החטא".

19. כ"ה במפרשי המדרש שם. ובעקידה שם, שזהו להורות "כי לא מצד קוצר בטחון וחסרון אמנה כו' כ"א מפני שחוייב משלימות פעולותיהם לעשות כן" (להשתדל בדרכי הטבע להנצל). וראה הנסמן לקמן הערה 48.

20. יפה תואר (השלם) לב"ר שם [ומציין לסוגיית הש"ס בברכות (ס, א). ע"ש. וראה מפרשי הע"י שם. נתיבות עולם (להמהר"ל) נתיב הבטחון. ואכ"מ]. וראה פי' אור השכל שם (סד"ה שני בני אדם) "ואפשר שנחשב לטעות ליעקב ולמשה מה שנתייראו". ועוד.

21. תהלים קיב, ז. ברכות שם.

22. ופליג אמ"ד אין הבטחה לצדיקים בעוה"ז (יפ"ת שם).

23. ישע"י נא, יג.

24. וראה מפרשים שבהערה 16 ביאור דברי המדרש שם (לשיתם).

25. תניא אגה"ק (ס"ב): מפני היות קטן יעקב במאד מאד בעיניו כו' שמא יגרום החטא שנדמה בעיניו שחטא.

26. וכקושיית מפרשי הע"י ברכות שם על הנהגת הלל ש"אמר מובטח אני שאין זה בתוך ביתי". ע"ש.

27. כמפורש בכ"כ כתובים שצריכים לבטוח בה' (הובאו כמה מהם בראשית חכמה שער האהבה פי"ב). – ובשערי תשובה לרבינו יונה (שער ג אות לב) שהוא בכלל הציווי (שופטים כ, א. – וכדעת הרמב"ם (סה"צ מל"ת נח) שהוא ציווי ולא הבטחה) "כי תצא למלחמה גו' לא תירא מהם" – "שאם יראה האדם כי צרה קרובה תהי' ישועת ה' בלבו ויבטח עליו".

28. שער הבטחון רפ"א. ועד"ז בפתיחה שלו לשער הבטחון (ד"ה אך תועלת הבטחון). ועוד. וראה גם כד הקמח (להבחי"י) ערך בטחון "שלא יתערב שום ספק בבטחוננו כו'".

Моше. Всевышний пообещал ему¹³: «Я буду с тобою». Но в конце Моше испугался, ведь Всевышний сказал ему (перед войной с Огом)¹⁴: «Не бойся его...», из чего видно, что Моше испугался».

Комментаторы расходятся в понимании этого толкования Мидраша. Одни пишут¹⁵, что Мидраш хвалит Якова и Моше: несмотря на то, что Всевышний обещал им защиту, они не рассчитывали на это обещание¹⁶, а боялись, что в чем-то согрешили¹⁷, и грех не позволит обещанию исполниться¹⁸. Другие считают¹⁹, что Мидраш учит не брать в этом смысле пример с Якова и Моше, поскольку, имея обещание Всевышнего, бояться не следует²⁰. (Так следует из продолжения

Мидраша, где приводится цитата пророка, **упрекающего** Израиль²¹: «И забыл ты Г-спода, создавшего тебя..., и страшишься всегда, весь день гнева притеснителя, когда он намеревается уничтожить», откуда понятно, что боязнь – недостаток).

Поразмыслим над мнением, согласно которому бояться не следует. Что плохого в опасении, что человек, согрешив, может потерять обещанное Всевышним? [Казалось бы, этот страх говорит о высочайшем духовном уровне: человек настолько скромнен²², что постоянно озабочен несовершенством своего служения Всевышнему, опасается, что в его служении есть недостатки].

Этот вопрос можно отнести в целом к важному качеству, воспитания которого требует от нас Тора²³, – это твердое упование на Всевышнего. Это качество заключается не только в вере, что Б-г может сделать добро и спасти от беды, но и в уверенности, что Б-г

¹³ Шмот, 3:12.

¹⁴ Бемидбар, 21:34.

¹⁵ Р. Аврагам бен Ашер в комментарии Ор га-сехель; Незер га-кодеш; Акедат Ицхак к главе Ваишлах.

¹⁶ Согласно сказанному в Мидраше далее (76:2): «Нет обетования праведнику в этом мире», т.е. обещанное праведнику исполняется только в Мире Грядущем.

¹⁷ Как объясняют мудрецы (Талмуд, *Брахот*, 4а, приведено у Раши к *Берейшит*, 32:11), Яков боялся, что «возможно, согрешил, и это станет причиной [того, что Эйсав причинит ему зло]».

¹⁸ Так объясняют упомянутые комментаторы Мидраша (*Ор га-сехель* и *Незер га-кодеш*), а в книге *Акедат Ицхак* сказано, что поведение Якова не было вызвано недостатком веры, а тем, что человек должен делать все, чтобы спастись естественным путем.

¹⁹ *Яфе тоар*; также в *Ор га-сехель* приводится такое толкование.

²⁰ Согласно этому мнению, автор слов Мидраша не согласен с тем, что «нет обетования праведнику в этом мире».

²¹ *Йешаягу*, 51:13.

²² См. *Тания*, Святое послание (гл. 2): «Яков осознал собственную незначительность..., и полагал, что недостойн того, чтобы Всевышний спас его, из-за того, что он совершил какой-нибудь проступок. [На самом деле] ему лишь казалось, что он грешил».

²³ Обязанность уповать на Всевышнего приводится в ряде святых книг. А рабейну Йона в своей книге *Шаарей тишва* говорит, что это предписание Торы, как сказано (*Дварим*, 20:1): «Когда ты выйдешь на войну против врага твоего..., не бойся их, ибо с тобою Г-сподь, Б-г твой». Он учит из этих слов, что «если увидит человек, что беда близка, пусть пробудит в сердце уверенность, что Б-г пошлет спасение». Так же и в «Книге заповедей» Рамбама: указание Торы не робеть на войне (уповая на Всевышнего) приводится в ней как запрещающая заповедь (заповедь 58).

כי מי יאמר לו מה תעשה ובידו לשנות הטבע²⁹]; ואם אינו ראוי לחסד זה (ומגיע לו עונש זה), עדיין נפשו במנוחה גמורה, כי יודע בכירור שאין צרתו תוצאה מהדבר ההוא אלא אך ורק מהקב"ה בלבד, שלא יצא י"ח לפני בוראו ולכן הביאו בצרה הזאת, וא"כ אין יראתו אלא מהקב"ה לבד [ועוד זאת, שזה גופא הוא לטובתו, כידוע שגם עונשי התורה הם חסדו של הקב"ה, לנקות את האדם מפגם העבירה, וא"כ אין מקום לדאגה ויראה].

ועפ"ז מובן שאין הדברים סותרים זל"ז, דיכול להיות בכטחון גמור בהשם, אף שידע שיתכן ש"גרם החטא" ולא יזכה להנצל מהצרה, כי אין זה גורע ממנוחת נפשו בידעו שכל הנעשה עמו הוא מאתו ית'.

ד"שמא גרם החטא" קיים אצל כאו"א (וכמ"ש²⁹ אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא), במכ"ש וק"ו מזה שאפילו יעקב אבינו חשש שמא גרם החטא³⁰.

הכל מה'

ג. לכאורה יש לבאר זה:

ענין הבטחון מיוסד על האמונה שהכל מאת הבורא ית', דכשנמצא במיצר וצרה, אין זה מפני שיש שליטה ח"ו למי שמציר לו באיזה אופן שהוא, רק הכל הוא מן השמים. ובמילא הוא במנוחה גמורה, כי ממהנפשך: אם לא מגיעה לו שום רעה, הרי וודאי שהקב"ה יחלצהו מזה [וזהו גם כשאין שום מקום בדרך הטבע שינצל,

29. קהלת ז, כ.

30. להעיר מכד הקמח שם: "המאמין יתכן שלא יהי' בוטח כי לפעמים ירא שמא יגרום החטא" (ובהמשך הענין שם מביא מיעקב אבינו. ע"ש).

реально это сделает. Уверенность в этом должна быть велика настолько, чтобы человек пребывал в состоянии полного душевного покоя, не беспокоясь ни о чем.

Об этом написано в книге Ховат га-леавот²⁴: «Сущность твердого упования на Всевышнего – в полном душевном покое. Человек в своем сердце уверен, что Тот, на Кого он полагается, сделает ему добро, подходящее именно ему и именно такое, какое он рассчитывает получить».

Откуда берется такая уверенность? Ведь даже получив конкретное обещание Всевышнего, нельзя быть полностью уверенным, что оно будет исполнено, так как человек может согрешить, и грех не позволит обещанию Всевышнего исполниться. Тем более, если конкретного обещания не было. Такое опасение существует у каждого человека (как сказано²⁵: «Ибо нет на земле такого праведника, который творил бы благо и не согрешил»), тем более что сам Яаков, наш праотец, боялся, что согрешил.

3. Все от Всевышнего

На первый взгляд, объяснение в следующем:

Упование основано на вере в то, что все от Б-га. Человек попадает в стесненные обстоятельства, в беду

не потому, что его притеснитель имеет над ним власть, а волей Небес. Если так, человек может быть абсолютно спокоен. Ведь в любом случае нет повода для беспокойства. Если он не заслужил этого зла, наверняка Всевышний избавит его от него [даже если нет спасения естественным образом, Всевышний ничем не ограничен и может изменить природу вещей²⁶]. Если же человек не заслужил спасения (и ему полагается это зло в качестве наказания), все равно он абсолютно спокоен, так как точно знает, что беда пришла не от тех или иных обстоятельств, а только лишь по воле Всевышнего. Человек не выполнил своих обязанностей перед Ним – вот Всевышний и навел на него эту беду. Таким образом, человек если и будет бояться, то только Б-га. Кроме того, само наказание идет на пользу человеку: как известно, наказания Торы являются милостью Всевышнего, они призваны очистить человека от грязи греха; а если так, то нет причины для беспокойства.

Таким образом, два эти качества (упование на Всевышнего и страх, что обещание Всевышнего не исполнится) не противоречат друг другу – человек может полностью полагаться на Всевышнего и при этом осознавать, что, возможно, не удостоится спасения из беды.

²⁴ Врата упования, начало гл. 1.
²⁵ Кофлет, 7:20.

²⁶ См. беседу к главе *Бешлах* («Только вперед»), прим. 26.

גם לטובתם, אלא שאינה טובה נראית ונגלית).

[ורק צדיקים גמורים שלמים בעבודתם ואינם חוששים³² שמא גרם החטא, רק הם יכולים לבטוח³³ שיהי' טוב להם בטוב הנראה והנגלה].

ובחובת הלבבות³⁴ כ' (בביאור "הסיבות אשר בהן יתכן הבטחון"), "שיהי' מי שבטח עליו בתכלית הנדיבות והחסד למי שראוי לו ולמי שאינו ראוי לו ותהי' נדיבותו מתמדת וחסדו נמשך לא יכרת ולא יפסק", הרי שענין הבטחון מיוסד על זה שהקב"ה מטיב גם "למי שאינו ראוי".

וצריך ביאור: אע"פ שרחמי השם הם גם על מי "שאינו ראוי", הרי מ"מ יתכן שמגיע לאדם עונש על מעשיו הלא טובים³⁵? ומהו היסוד של מדת הבטחון,

ומה שכתבו המפרשים שלדעת המדרש "ראוי שלא לירא" (ואין ללמוד מיעקב ומשה שהיו יראים), היינו לפי שמפשטות הכתובים משמע, שהיו יראים מהדבר המציר, דיעקב הי' ירא מעשו, כמ"ש "ויירא יעקב מאד ויצר לו (ולכן) ויחץ את העם גו'", וכן במשה "אל תירא אותי" – ויראה זו מורה שחסר בשלימות הבטחון בהקב"ה.

חסד ללא ראויים

ד. אבל אין ביאור זה מספיק. כי ענינה של מדת הבטחון בפשטות אינו רק המצב דמנוחת הנפש, אלא שבטח שיהי' טוב לו בטוב הנראה והנגלה דוקא, כי הקב"ה יחלצהו מצרתו כו'.

ולפי הביאור הנ"ל יוצא, שענין הבטחון לפי פשטות ענינו אינו שייך אצל רוב ישראל (דאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא³¹), ומיהו זה אשר יוכל לפסוק על עצמו שהוא ראוי לחסדי הקב"ה), וענין הבטחון אצלם הוא בעיקר בכך שגם אם לא יזכו לחסדי ה' הרי הם במנוחת הנפש כיון שהכל הוא מאת הבורא (והוא

32. ראה כד הקמח שם. מפרשי הע"י ברכות הנ"ל.
33. ולהדיעה במדרש "אין הבטחה לצדיק בעוה"ז", הרי אדרבה, צדיקים אין סומכין (אפילו) על הבטחה כו'
34. שער הבטחון פ"ב (הסיבה השביעית). וכן שם פ"ג (הקדמה הא' ענין הששי). וראה שם ספ"א.
35. ואף שצריך ש"תהי' השגחתו חזקה כו' לקיים מה שחייבו בו הבורא מעבודתו כו' כדי שיהי' הבורא מסכים לו במה שהוא בטח עליו כו' (חובת הלבבות שם פ"ג הקדמה הרביעית) – זהו רק כדי שהנהגתו עתה לא תסתור בטחוננו בהשם, כי לא יתכן לבטוח בה' וביחד עם זה להיות "ממרה אותו" (כמבואר שם, וראה שם המשל מהנהגת בני אדם), אבל יסוד וסיבת הבטחון בהשם הוא לפי שחסדי השם הם על

31. ראה רבינו יונה שהובא בכד הקמח שם. ועוד. וראה לקו"ש ח"ג ע' 883 ובהנעתק בשוה"ג שם.

Однако это знание никоим образом не влияет на его душевный покой, ибо человек понимает, что все происходящее с ним – от Б-га.

При этом комментаторы, которые считают, что страх Яакова и Моше – **плохой пример** для подражания, делают такой вывод из того, что Яаков и Моше (согласно простому смыслу текста) проявили страх не перед Б-гом, а перед источником угрозы. Яаков боялся Эйсав, как сказано²⁷: «И утрашился Яаков очень, и тяжело стало ему», и поэтому «разделил он народ... на два стана... если нападет Эйсав на один стан и побьет его, то стан оставшийся будет спасен». Также про Моше сказано: «Не бойся его (Ога)». **Такой** страх свидетельствовал о недостаточном уповании на Всевышнего.

4. Добро для недостойных

Однако приведенного выше объяснения недостаточно.

Простой смысл понятия «упование на Всевышнего» заключается не только в душевном спокойствии, но и в уверенности, что Всевышний реально сделает добро явное и очевидное: спасет из беды и тому подобное.

Согласно объяснению, приведенному выше, выходит, что такое упование в буквальном его смысле (уверенность в явном добре) не имеет отношения к большинству

евреев («Ибо нет на земле такого праведника, который творил бы благо и не согрешил бы»). Кто же может решить про себя, что он достоин милости Всевышнего?). Для большинства упование на Всевышнего выражается в том, что даже если они не удостоятся милости Всевышнего, все равно в душе они спокойны, ибо все от Б-га (и все к лучшему, но это благо не явное).

Только совершенные праведники, служение которых безукоризненно, и нет опасения, что они согрешили, – только они могут рассчитывать получить добро явное и зримое²⁸.

В Ховат га-левавот (в объяснении того, что необходимо для развития в себе упования на Всевышнего) сказано²⁹: «Нужно быть уверенным в милости Всевышнего, который предельно щедр с достойными и с недостойными. Щедрость его будет постоянной, и милость его не прекратится и не прервется». Из этого видно, что основа «упования на Всевышнего» в том, что Он делает добро также и «недостойным».

Даже если милосердие Б-га распространяется также и на «недостойных», не исключено, что человеку полагается наказание за плохие поступки³⁰. На чем

²⁷ Берейшит, 32:8-9.

²⁸ Но, согласно другому мнению в Мидраше, «Нет обетования праведнику в этом мире», то есть даже праведникам на это не приходится рассчитывать.

²⁹ Врата упования, гл. 4.

³⁰ Хотя в Ховат га-левавот (Врата упования, гл. 3, вступ. 4) сказано: «Пусть тщательно... исполняет

בעולם בלעדו ית'. ויש לומר, שזוהי הכוונה במ"ש בחובת הלבבות³⁹ שבטחון הוא "כעבד האסור אשר הוא בבית הבור ברשות אדוניו", שכל בטחונו של האסיר הוא רק על אדונו, ש"מסור בידו, ולא יוכל אדם להזיקו ולהועילו כו' זולתו".

[ולכן מובן, שבטחון זה בהקב"ה הוא באופן שאין המצב הטבעי משנה כלל, וגם אם ע"פ דרכי הטבע נמנע שינצל, הרי הוא סומך על הקב"ה, שאינו מוגבל בחוקי הטבע ח"ו].

וזה גופא הוא יסוד לבטחונו של האדם שהקב"ה ייטיב לו בטוב הנראה והנגלה, גם אם אינו ראוי לחסד זה:

אין הפירוש בבטחון, שמאמין, שכיון שחסדי השם הם בלי מדידה והגבלה, בין לראוי בין למי שאינו ראוי, לכן הוא יקבל את חסדי השם בלי שום עבודה מצדו (כי לפ"ז בטל כל הענין דשכר ועונש) – אלא בטחון הוא עבודה ויגיעה בנפשו, והיא מביאה את חסדי השם הבאים כתוצאה מעבודת ויגיעת האדם לבטוח בה: ע"י שהאדם סומך באמת ובעומק נשמתו רק על הקב"ה לבד, עד שאינו דואג כלל, הרי התעוררות זו גופא פועלת שהקב"ה

שהאדם בטוח שהקב"ה יטיב לו (אף אם אינו ראוי לכך)?

בטחון – עבודה עצמית

ה. ויובן זה ע"פ דברי רבינו הצ"צ (שהובאו כמה פעמים ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר³⁶), שענה לאחד שהתחנן אצלו לעורר רחמים על חולה מסוכן ח"ו³⁷ – "טראַכט גוט – וועט זיין גוט" ("חשוב טוב ויהי טוב"). ומשמע מדבריו, שעצם המחשבה לטובה (הבטחון) תביא לתוצאות טובות (ובטוב הנראה והנגלה).

ונראה לבאר כוונת הדברים:

חובת הבטחון שנצטוונו עלי' אינה רק פרט (ותוצאה בדרך ממילא) מהאמונה שהכל בידי שמים ושהקב"ה הוא חנון ורחום, דאין צורך בחיוב מיוחד ע"ז. אלא חובה זו היא עבודה בפ"ע, שמהותה וגדרה – שהאדם יסמוך וישען על הקב"ה, עד שישליך כל גורלו ביד השם, כמ"ש³⁸ "השלך על ה' יהבך", שאין לו שום משען

הכל. וראה שם רפ"ב שהסיבה הא' לבטחון היא "הרחמים והחמלה והאהבה", וכ"כ שם רפ"ג ש"הבורא ית' מרחם על האדם יותר מכל מרחם".

36. ראה אגרות קודש שלו ח"ב ע' תקלו. ח"ז ע' קצו.

37. כפסק הרמ"א יו"ד סו"ס שלה.

38. תהלים נה, כג.

39. שם פ"ב הסיבה הששית. שם פ"ג הקדמה הא' הענין החמישי.

основывается его уверенность в том, что Всевышний сделает ему добро (даже если он этого недостоин)?

5. Упование – работа над собой

Это можно понять на основе истории, которую неоднократно приводил мой тесть и учитель³¹. Один хасид пришел к Ребе Цемах Цедеку и умолял его пробудить милосердие Небес к одному тяжело больному человеку. Ребе ответил ему: «Думай хорошо – и будет хорошо». Из этого ответа следует, что сама мысль о благе (упование на Всевышнего) влечет материализацию добра зримым и явным образом.

Это можно объяснить вот как:

Обязанность уповать на Б-га, заповеданная нам, – это не просто часть веры в то, что все в руках Небес и что Всевышний жалостлив и милосерден. Если бы это было так, об этом не нужна была отдельная заповедь. Обязанность эта является особой духовной работой, сущность которой – положиться и уповать только на Б-га. Настолько, что всю судьбу свою человек вручает Б-гу,

как сказано³²: «Возложи на Г-спода бремя твое»: у человека не остается никакой поддержки в мире, кроме Б-га.

Вероятно, именно это имеет в виду Ховат га-левавот³³, когда пишет, что упование на Всевышнего – это ощущение себя «рабом, брошенным в яму хозяина». Вся надежда заключенного лишь на его господина. Раб «отдан в его власть, и никто не может навредить либо помочь ему без решения хозяина».

[Отсюда понятно, что на такое упование не влияют никакие естественные обстоятельства; даже если законы природы препятствуют спасению, человек полагается на Творца, не ограниченного природой].

Само это состояние – залог уверенности в том, что Б-г сделает человеку добро зримое и явное, даже если он того недостоин.

Смысл упования на Всевышнего не в том, чтобы верить в неограниченную милость Творца, в добро, ниспосланное с Небес как достойным, так и недостойным: если человек получит милость Б-га, не прилагая к этому никаких усилий, то пропадет само понятие награды и наказания. Упование на Всевышнего – это напряженная работа над собой, именно она привлекает милость Б-га. Эта милость – следствие напряженного душевного труда

то, что обязал его Всевышний... чтобы его упования были угодны Творцу», речь идет лишь о том, что человек должен показывать своим поведением, что признает над собой власть Всевышнего, на которого же и уповает. Ведь нельзя надеяться на помощь Б-га, если восстаешь против Него. Тем не менее, само упование основано на том, что Творец проявляет милость ко всем.

³¹ Шестой Любавичский Ребе, рабби Йосеф Ицхак (прим. ред).

³² *Тегилим*, 55:23.

³³ Врата упования, гл. 2.

ראוי לכך שיהי' טוב לו בטוב הנראה והנגלה דוקא⁴³.

וזהו פירוש דברי הצ"צ, שהבטחון עצמו יביא לתוצאות טובות, שאינו ענין צדדי לבד בבטחון, אלא זהו גדר הבטחון שנצטוינו עליו.

בטחון בה' – דרך לפתרון הקשיים

ו. ע"פ הנ"ל יש לומר, שזוהי כוונת הכתוב בפרשתנו, שמספר על יראתו של משה כששמע מהעברי "הלהרגני גו' כאשר הרגת את המצרי" – להשמיענו יסוד הנ"ל במדת הבטחון, שהבטחון עצמו הוא המביא וגורם לישועת ה', ומכלל הן אתה שומע לאו, דזה שהאדם לא נחלץ מצרה ה"ז מפני שהי' חסר בבטחון שלו⁴⁴.

וזהו מ"ש "ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר (ותיכף לאח"ז) וישמע

מתנהג עמו באופן זה, שמטיב עמו גם אם לולא זאת אינו ראוי לזה)⁴⁰.

וזהו תוכן הציווי "בטח בה'"⁴¹ (וכיו"ב) – שהאדם צריך להשליך את יהבו על הקב"ה שייטיב לו בטוב הנראה והנגלה, וכאשר הוא סומך אך ורק על הקב"ה לבד (מבלי לעשות חשבונות, אם אפשר לו להנצל כו'), אזי ההנהגה עמו מלמעלה הוא מדה כנגד מדה⁴², שהקב"ה שומר עליו ומרחם עליו גם אם ע"פ חשבון אינו

40. וכן מפורש בעיקרים (מ"ד ספמ"ז) "אמר הכתוב (תהלים לב, י) והבוטח בה' חסד יסוכנו, כלומר אף אם אינו ראוי מצד עצמו מדרך הבטחון להמשיך חסד חנם על הבוטחים בהשם" (וראה שם פמ"ז "אילו הי' מקוה כראוי לא הי' החסד נמנע מצד הש"י"). וכ"כ בכד הקמח שם: "ובוטח בה' ישוגב מן הצרה בשכר הבטחון אע"פ שהיתה הצרה ראוי' לבוא עליו". וראה נתיבות עולם נתיב הבטחון קרוב לטופו. ועוד. וראה גם יל"ש ישע"י (רמז תעג) "יש ביניכם ירא שמים כו' בטחו בשמי והוא עומד לכם כו' שכל מי שבוטח בשמי אני מציליו". – ולהעיר מכתר שם טוב (ס' שפב) "כשרוצין ליפרע העונש למי שראוי לעונש אזי נוטלין ממנו מדריגת הבטחון".

41. תהלים לו, ג. שם קטו, ט. ועד"ז בכ"מ. – וראה לעיל הערה 27.

42. להעיר מזהר תצוה (קפד, ב) "עלמא עילאה לא היב ל" (לעלמא תתאה) אלא כגונא דאיהו קיימא, אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתתא כד"ן הכי נהרין ל" מעילא, ואי איהו קיימא בעצביו כו'". וראה ס' אגרות קודש דהצ"צ (ע' שכד ואילך).

43. להעיר מתניא אגה"ק (סו"ס יא) "ובאמונה זו באמת נעשה הכל טוב גם בגלוי" (וראה ביאורו"ז להצ"צ ע' קצד). ועד"ז בנתיבות עולם שם.

44. (ראה ברכות שם "אתנת, א"ל יטורים בעי ההוא גברא לאתויי אנפשי' דכתיב (איוב ג, כד) פחד פחדתי ויאיתיני גו'" (הובא ביפ"ת השלם הנ"ל), והיינו כי אם הי' בוטח בה' בלי שום דאגה ויראה, הי' ניצול מיסורים כו'. וראה נתיבות עולם שם.

по воспитанию в себе твердого упования на Всевышнего. Если человек полагается истинно и всей душой только на Б-га, настолько, что не переживает ни о чем, он побуждает Б-га сделать ему добро (даже если человек сам по себе не был этого достоин)³⁴.

В этом смысл повеления³⁵ «Полагайся на Г-спода». Человек должен быть уверен, что Всевышний сделает ему добро зримое и явное. И когда человек уповает только на Б-га, не считаясь с тем, как он сможет спастись и т.п., тогда Небеса поведут себя с ним подобным образом³⁶: Всевышний будет его

³⁴ Так же объясняется в *Сефер га-икарим* (44:46): «Сказано (*Теѓилим*, 32:10): «А уповающего на Г-спода – милость окружает его», и это значит, что даже если сам он недостойн, все же само упование притягивает милость даже недостойным». И там же (гл. 47): «Если бы уповал как следует, Всевышний не отвратил бы свою милость». И так же в *Кад га-кемах* (в статье «Упование») сказано: «Тот, кто уповает на Всевышнего, избавится от бед в заслугу упования, даже если эти беды были положены ему». И так же в *Ялкут Шимони* к *Йешаязу* (гл. 473): «Если есть среди вас боящиеся Б-га..., уповайте на Меня, и это будет вам заслугой, ибо тех, кто уповает на Меня, Я спасаю». В связи с этим уместно отметить также сказанное в *Кетер Шем Тов* (гл. 382): «Когда свыше хотят наказать того, кто достоин наказания, у него отнимают способность уповать на Б-га».

³⁵ *Теѓилим*, 37:3, 115:9, и подобное в других местах.

³⁶ Это можно связать со сказанным в книге *Зоѓар* к главе *Тецаве* (стр. 1846): «То, что дается из верхнего мира [в нижний мир], зависит от его состояния: если внизу лица светятся радостью, из верхнего мира раскрывается благодатный свет, а если внизу проявляется грусть и уныние, то и из верхнего

хранить, смилостивится над ним, не считаясь с тем, достоин ли он явного добра³⁷.

Это смысл слов Цемах Цедека («Думай хорошо – и будет хорошо»): сама твердая вера в то, что все будет хорошо, приводит к хорошим последствиям. Причем, это не является нюансом упования на Всевышнего, – это и есть суть этой, заповеданной нам, обязанности.

6. Упование на Б-га – ключ к решению проблем

На основании вышесказанного можно объяснить, почему Тора рассказывает, что Моше испугался огласки убийства и переживал за свою жизнь, услышав слова «Не думаешь ли убить меня, как убил египтянина». Эта история учит нас, что само упование на Всевышнего помогает спастись от беды. И наоборот: если спасение не пришло, это означает, что человек недостаточно уповал на Б-га³⁸.

мира...».

³⁷ См. *Тания*, Святое послание, гл. 11: «Но если он искренне поверит, что все происходящее с ним – к лучшему, то все беды отступят перед *явным добром*».

³⁸ См. Талмуд, *Брахот*, 60а, где рассказывается: «Йегуда бар Натан шел за равом Гамнуной, и вздохнул. Сказал ему [рав Гамнуна]: Ты хочешь навести на себя страдания? Ведь написано (*Ийов*, 3:24): «Ибо ужас, которого я боялся, настиг меня, и то,

אמר כן בדיבור⁴⁶, שזה מגדיל עוד יותר הדגשת החסרון בבטחון, שלא זו בלבד שעלה החשש במחשבתו, אלא גם הוציאו בדיבור⁴⁷.

משא"כ אם הי' בוטח בבטחון גמור בהשם, ולא הי' דואג כלל מהמצב שנמצא בו (ש"אכן נודע הדבר" ויוכל להגיע לאזני פרעה), הרי זה גופא הי' פועל שהי' הדבר נשכח כו', והי' טוב לו בטוב הנראה והנגלה.

ומכאן למדנו גם הוראה למעשה בפועל:

פרעה גו' ויבקש להרוג את משה ויברח משה גו': כיון שמשה הי' ירא לנפשו ולא בטח בהשם⁴⁵ שלא יבוא שום היזק ח"ו מפעולותיו הטובות [להגן על איש ישראל מהמצרי שהכה אותו, ולהוכיח "שני אנשים עברים נצים"], הרי זה גרם ש"וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרוג את משה" והוצרך לברוח ממנו.

[ואולי יש לומר, שזהו גם דיוק לשון הכתוב "ויאמר אכן נודע הדבר" – שלא רק שמשה חשב כן בלבו אלא גם

45. (ובמדרש לקח טוב כאן, שיראת משה היא כהדיעה (ב"ר שם) שאין הבטחה לצדיקים בעוה"ז (וראה ביאורו"ז הנ"ל הערה 17). – ולהעיר מפי' באר בשדה על פרש"י כאן, דזה גופא שמשה התיירא שיהרג הי' מפני החשש שבנ"י אינן ראויין ליגאל, דאל"כ לא הי' דואג כלל כיון שידע שהוא עתיד לגאול את ישראל.

46. שהרי לא נאמר "ויאמר בלבו" (ע"ד לך יז, יז. ועוד).

47. ע"ד הידוע בענין לשון הרע, שהדיבור הרע מוציא את הרע (של חברו) מן ההעלם אל הגילוי (ראה לקו"ש ח"ה ע' 45. חט"ו ע' 32. ועוד).

Поэтому сказано: «И испугался Моше, и сказал: верно стало известным это дело», и сразу после этого: «И услышал фараон..., и хотел убить Моше, но Моше убежал». Моше боялся за свою жизнь и не уповал на Б-га в этом вопросе³⁹, и результатом этого стало «и услышал фараон, и хотел убить Моше», в результате чего Моше вынужден был убежать и спастись.

[Возможно, Тора здесь говорит о Моше «и сказал⁴⁰: верно стало известным это дело», чтобы подчеркнуть, насколько Моше не хватило упования на Всевышнего: он не только подумал так, но даже высказал опасение вслух⁴¹].

Если бы Моше полностью

чего я опасался, пришло ко мне». Отсюда видно, что если бы не боялся, а полагался на Всевышнего, уберег бы его Б-г от страданий.

³⁹ В Мидраше *Лекал тов* к этому месту Торы сказано, что страх Моше был основан на мнении, что «нет обетования праведнику в этом мире». Интересно отметить, что в комментарии *Бэер ба-саде* к Раши приводится следующее объяснение: Моше испугался, что будет казнен за убийство египтянина именно потому, что считал, что народ Израиля недостоин освобождения. Если бы он так не считал, ему нечего было переживать, ведь он знал, что ему суждено освободить евреев из Египта.

⁴⁰ То есть сказал буквально, а не «сказал в сердце своем», как иногда приводится в Писании (напр. *Берейшит*, 17:17).

⁴¹ Это подобно злословию: говоря плохо о другом, человек раскрывает его зло, делая более явным.

полагался на Б-га и не переживал из-за ситуации, в которую попал (что дело стало известным и может дойти до фараона), то обо всем забыли бы, и у Моше было бы все хорошо.

Практический вывод из этой истории:

Когда человек встречает препятствия и трудности в соблюдении Торы и заповедей, следует знать, что устранение этих препятствий зависит от него и его поведения. Если он твердо уповает на Б-га, полагается на то, что Б-г поможет и сделает ему добро, причем уверен в этом настолько, что абсолютно спокоен и не переживает [конечно, после того, как сделает все от него зависящее, чтобы устранить эти препятствия и трудности естественным путем⁴²], тогда исполнится обещанное: «Думай хорошо – и будет хорошо». Устранятся помехи и препятствия, и к человеку придет реальное добро, осязаемое и зримое в буквальном смысле этих слов.

---

⁴² Твердое упование на Всевышнего не противоречит стремлению решить проблемы естественным путем (См. *Ховат га-леавот*, Врата упования, гл. 3, вступ. 5; *Акедат Ицхак* к главе *Ваишлах*, врата 26). Только большие праведники не нуждаются искать естественные пути.

וכשם שבגאולת מצרים נאמר⁴⁹ ש"בזכות הבטחון נגאלו ישראל ממצרים", עד"ז הוא בהגאולה מגלות זה האחרון, כדאיתא במדרש⁵⁰ ש"כדאי הן לגאולה בשכר הקיווי (עצמו)" – וכן תהי' לנו, שבזכות הבטחון של בני"ש"קרובה ישועתי לבוא"⁵¹, זוכים שהקב"ה יגאלנו, בגאולה האמיתית והשלמה, במהרה בימינו ממש.

(משיחות ש"פ שמות תשכ"ו, ש"פ בשלח תשכ"ג)

כשאדם פוגע במניעות ועיכובים על שמירת התומ"צ, עליו לדעת, שביטול מניעות ועיכובים אלו תלוי בו ובהנהגתו. דאם יש לו בטחון גמור בהשם, שהוא ית' יעזור שיהי' טוב, עד שהוא במנוחה גמורה בלי שום דאגה כלל [וכמובן, ביחד עם זה, עושה כל התלוי בו בדרך הטבע לבטל מניעות הללו⁴⁸] – הרי הובטחנו "טראַכט גוט וועט זיין גוט", שכן יהי' לפועל, שיתבטלו כל המניעות ועיכובים, וטוב יהי' לו בפועל ממש, בטוב הנראה והנגלה, לעיני בשר, למטה מעשרה טפחים.

49. כד הקמח שם בסופו, ע"פ מדרש תהלים מזמור כב.
50. יל"ש תהלים רמז תשלו (ממדרש תהלים מזמור מ).
הובא גם באבודרהם ס' תפלות יוהכ"פ בסופו. וראה חיד"א במדבר קדמות מערכת ק' אות טז.
51. ל' הכתוב – ישעי' נו, א.

48. כידוע שאין סתירה בין ענין הבטחון האמיתי בה' ובקשת סיבות בדרך הטבע (ראה בארוכה חובת הלבבות שם פ"ג בהקדמה החמישית. עקידה (וישח) שער כו. ובכ"מ. וראה לקו"ש חט"ו ע' 486 ואילך. וש"נ) – ורק צדיקים גדולים אין צריכים לבקש סיבות כו'. ואכ"מ.

Про исход из Египта сказано⁴³: «В заслугу упования на Б-га был освобожден еврейский народ из Египта». То же самое относится к этому последнему изгнанию, как говорится в Мидраше⁴⁴: «Достойны они освобождения в награду за (одно лишь) упование». Да будет так с нами: в заслугу упования на Б-га «спасение Мое скоро придет и

справедливость Моя проявится»⁴⁵, и мы удостоимся того, что Всевышний избавит нас, и наступит истинное Освобождение вскорости, буквально в наши дни.

(Из бесед в субботу главы *Шмот* 6726 (1966) года и в субботу главы *Бешалах* 5723 (1963) года)

---

⁴³ *Кад га-кемах* (в статье «Упование») на основании сказанного в *Мидраш Теѓилим*, 22.

⁴⁴ *Ялкут Шимони к Теѓилим*, 73б.

---

⁴⁵ *Йешаяѓу*, 56:1.

מדת הבטחון

הקב"ה מבטיח: "אני אסבול ואמלט"

בכל אופן, ברצוני לחזור על מה שדברתי כבר כמה פעמים:
פעם אחת ולתמיד יש לדעת, שאמונה אינה דבר שצריך להשאר במחשבה בלבד,
אלא מוכרחה לפעפע בכל החיים.

הרי אין כל ספק שהוא מאמין, והרי הדבר הראשון באמונה הוא, שהקב"ה מנהיג
את העולם. ואם יש בכוחו להנהיג מליארד וחצי בני אדם, דבר ודאי הוא שגם בנוגע
לעניניו [של הנמען] יקויים הכתוב בפסוק: אני עשיתי ואני אשא ואני אסבול ואמלט.

כעת יתבונן: הקב"ה מבטיח שאני אסבול ואמלט, והוא מודאג אם גוי ממדינה זו או
אחרת יוכל ח"ו להפריע לקב"ה לבצע הבטחתו. וכמסקנה מכתך יתבונן בעצמו, אם
הקב"ה זקוק לכך שהוא ידאג כיצד הקב"ה יסייע לו להנהיג ויפתור את בעיותיו, או
שללא הדאגות שלו גם-כן יצליח הקב"ה למצוא את הפתרון הטוב?

סוף כל סוף עליו לזכור שהרבי כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקל"ה נבג"מ זי"ע ברך אותו,
וברכת צדיק ודאי תקויים. אלא מה, נתנו לו שתי ברירות: או שעד שיראה בקיום הברכה,
יתהלך מודאג אולי ח"ו הברכה לא תקויים, ואחר כך, כאשר היא תקויים, תתוסף לו עוד
דאגה, למה חי' צריך לבזבז כל כל הרבה כחות נפש לחינם; - או שיהי' חזק בכטחון
ובאמונה שלו בהשי"ת, שהוא ינחה אותו בדרך הנכונה ויקיים את כל הברכות שבירכו
אתכם, ולאחר מכן, כשיראה איך הן מתקיימות בפועל ממש, יוכל לומר לעצמו: ראה
כמה טוב נהגתי, שלא דאגתי על דברים שלא חי' ממש לחשוש אודותם.

זוהי אחת מהכוונות בברכות חמי אליו, ולא רק בתור ברכה, אלא גם בתור ציווי,
שיהי' בשמחה כי בעזר השי"ת, הבעיות שנדמה לו שהן כל כך קשות יפתרו, וכלל אין
לו מה לדאוג, והוא יכול להיות בשמחה ולקיים את ה[הציווי] עבדו את ה' בשמחה.
(אג"ק ח"ד אגרת תתקפד – מתורגם ללה"ק)

УПОВАНИЕ НА Б-ГА

Всевышний обещает: «... буду терпелив и спасу»

Во всяком случае, я хочу повторить то, что говорил уже несколько раз:

Раз и навсегда следует усвоить, что вера — это не что-то, что должно оставаться только в голове, она должна проявляться в повседневной жизни.

Самое первое, во что следует верить — что Б-г управляет миром. А если Он способен управлять полутора миллиардами людей, тем более... [Он способен управлять] вашими личными делами: «Я сотворил [его], и буду заботиться [о нем], и буду терпелив [к нему], и **спасу** [его]».

Теперь посмотрите: Б-г обещает, что будет терпелив и спасет, а вы волнуетесь, что какой-то народ из той или иной страны может, не дай Б-г, помешать Б-гу исполнить Свое обещание. А теперь подумайте сами: нужно ли Б-гу, чтобы вы позаботились о том, каким именно способом Б-г должен управлять [миром] и решать ваши проблемы?! Или, может, Б-г и без ваших советов способен найти подходящее решение?

В конце концов, вы должны помнить, что мой тесть и учитель, Ребе, благословил вас, а так как благословение праведника всегда сбывается, естественно, что и его благословение [то есть то, которым когда-то Ребе Раяц благословил адресата данного письма] наверняка сбудется. Разве что у вас есть выбор: или до тех пор, как увидите воплощение благословения, беспокоиться, что оно не сбудется, а потом, когда оно сбудется, переживать, зачем Б-гу понадобилось, чтобы вы потратили зря столько душевных сил. Или положиться на Б-га и пребывать в твердой уверенности, что Он направит вас по правильному пути и исполнит все благословения, которые вы получили, а потом, когда увидите, как они воплощаются, сказать себе: как хорошо, что я не волновался по поводу вещей, о которых не следовало волноваться!

Благословляя вас, мой тесть и учитель, среди прочего, имел в виду и это, причем не только в качестве благословения, но и в качестве указания, чтобы вы пребывали в радости от того, что Б-г помогает вам. Проблемы, которые кажутся вам сложными, разрешатся, так что волноваться не о чем, а следует пребывать в радости и исполнять заповедь «служить Б-гу в радости».

(Игрот кодеш, т. 4)

בטחון - אופטימיזם

אחת מההדרכות של כ"ק מו"ח אדמו"ר היא הנקרית בל' העולם אופטימיזם, ובל' החסידות- בטחון אשר סוף כל סוף ינצח הטוב האמתי, ולא רק בהנוגע לעתיד הרחוק ולהכלל, אלא גם בהנוגע להפרט ובעתיד הקרוב.

(אג"ק חי"א אגרת ג'תקג)

חיזוק הבטחון בה' על ידי הוספה בתורה ומצוות בעצמו ובזולתו

...וכדי לחזק הבטחון ולהוסיף בכרכת השי"ת צריך גם כן להוסיף בענינים דתורה ומצוות כל אחד ואחד לפי מעמדו ומצבו, ועוד זאת שלא להסתפק בהפעולה עם עצמו אלא לעודד את הנמצאים בסביבתו שבטח יכול להשפיע עליהם באיזה מדה ולעודדם גם כן בשני הענינים יחד, בבטחון ובהוספה בתורה ומצוות, ומדתו של הקב"ה מדה כנגד מדה, שכשמוסיפין בכריאות רוחני או גשמי של חבירו הישראלי הרי מוסיף הקב"ה כמה פעמים ככה להמשתדל בזה והשי"ת יצליחו לבשר טוב בכל הנ"ל, בברכה.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'שפז)

מצב רוח של בטחון

שלום וברכה!

כמענה על מכתבו מד' אייר, הנכתב זו פעם הראשונה כדרישת נשיאנו הק' במצב רוח של בטחון, וכאמתית מדת הבטחון, המבואר בכ"מ שבוטחים בהשי"ת שימלא כל הצמרכות כפשוטם בגשמיות מבלי הבט, אף אם לפעמים ע"פ החשבון אין זה מגיע, ויה"ר שימשיך לכתוב תמיד במצב רוח כהנ"ל שזה גופא ירבה כהבשו"ט בטוב הנראה והנגלה בתוכן מכתבו.

(אג"ק חי"א אגרת ג'תסח)

Упование на Б-га = оптимизм

Одно из указаний моего тестя и учителя Ребе на «народном» языке называется оптимизм, а на хасидском — упование на Б-га, уверенность в том, что в конечном итоге победит добро, причем не только в отдаленном будущем и для всего мира в целом, но и в ближайшей перспективе и для каждого лично.

(Игрот кодеш, т. 11)

Укрепить в уповании на Б-га, больше изучая Тору, исполняя заповеди и влияя на окружающих

И чтобы укрепить веру и увеличить благословение Б-га, нужно прибавить в изучении Торы и исполнении заповедей — каждому в соответствии с его уровнем. И не удовлетворяться своими собственными действиями, а еще и поощрять окружающих. Ведь наверняка вы можете влиять на них в той или иной степени и поддерживать их в этих двух вещах — в изучении Торы и исполнении заповедей, а также в уповании на Б-га. А Б-г платит той же монетой: когда мы помогаем другому еврею обрести здоровье, духовное или физическое, Б-г помогает нам в несколько раз больше. И да будет на то воля Б-га, чтобы у нас были хорошие новости во всем перечисленном.

(Игрот кодеш, т. 8)

Настроение — уверенное!

Мира и благословения!

Отвечаю на ваше письмо от 4 ияра, которое впервые написано, в соответствии с указанием нашего святого Ребе, в уверенном тоне, с настоящим упованием на Б-га. Как объясняется в нескольких источниках, следует уповать на Б-га, что Он удовлетворит все наши потребности в буквальном материальном смысле, даже если по справедливости нам это не положено. Да будет на то воля Б-га, чтобы вы продолжали писать в таком настроении, а это само по себе принесет хорошие новости, видимые и ощутимые, в его будущих письмах.

(Игрот кодеш, том 11)

עצה להסרת דאגות

ידועה העצה היעוצה להעדר הדאגות, הוא מדת הכטחון; והאריכות בהאופן איך להסביר לעצמו ענין הכטחון, מכבואר בכ"מ ומהם בס' חובת הלבבות שער הכטחון; ובאמת הרי זהו תוצאה ישרה מיסודי אמונת בני ישראל, אשר כולם הם מאמינים בני מאמינים: והאמונה היא שהש"ת משגיח על כאו"א בהשגחה פרטית ואשר הש"ת הוא עצם הטוב, ובלשון רז"ל כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וא"כ מה מקום נשאר לדאגה? אין זה כי אם כששוכחים על עיקרי האמונה, אפשר שתתעורר דאגה. (אג"ק ח"ז אגרת ו'רמז)

אין דבר המפריד בין ישראל לאביהם שבשמים

שלום וברכה!

במענה על הפ"נ ששלח לי, הנה כשהייתי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע הזכרתיו להמצטרך לו וכטח מעורר ר"ר עליו ועל זוגתו שיהי' בריא אולם ובמנוחת הנפש ומנוחת הגוף, ובפרט שכפי שכותב הנה יש בידו מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר בברכתו הק' להסתדר בסדר חיים טובים.

במכתבו כותב כי סובל ממיחוש... ואשר מחיצה של ברזל מפסקת והתפלה והצדקה שלו לא פעלו וכו'.

בטח מכין גם הוא בעצמו שאין זה אלא דמיונות בלבד, כי אפילו אם היתה מחיצה של ברזל, הרי הוכחנו מרז"ל בפשיטות שאין אפילו מחיצה של ברזל מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים, וכן מה שכותב שהתפלה והעיקר הצדקה שמחלק לא פעלו, הנה ראיתי בספר קטן ותנ"ך שמו וכתוב שם (מלאכי ג, י) אשר הקב"ה אומר, בחנוני נא בזאת - במצות צדקה, שכאם רק יתנו צדקה, אזי והריקותי לכם ברכה וגו' וכן הוא גם בנוגע לתפלה, כמבואר במקומות הרבה בדברי רז"ל.

ועיקר הדבר הוא כמבואר בספרי החסידות, אשר זהו אחת מעצת היצה"ר להפיל את האדם בענין של עצבות, ומה אם בעצבות שהיא ממילי דשמיא צריך להזהר ביותר ובפרט - עצבות הבאה ממקום אחר שאין דבר גרוע מזה.

יחזק בטחוננו בתוקף במה שמאמינים כל בני ישראל אפילו הקל שבקלים אשר הקב"ה הוא לא רק בורא העולם אלא גם מנהיגו ולא רק באז ומקדם אלא מנהיגו בכל יום ובכל עת ושעה, ולא רק את העולם גדול אלא גם את כל עניניו של העולם קטן הוא

Совет по поводу того, как перестать беспокоиться

Как известно, упование на Всевышнего — лучший совет для того, чтобы перестать беспокоиться. О том, как прийти к упованию на Всевышнего, объясняется в нескольких местах, в частности в книге «Ховат га-леавот» (часть «Врата упования»).

В действительности это качество основывается на самой вере во Всевышнего: мы верим, что Б-г Милосердный контролирует каждую деталь в отношении того, что происходит в мире, при этом Он истинно добр, как говорят наши мудрецы: «Все, что делает Милосердный, к добру». И если так, нет повода волноваться. Лишь тогда, когда забывают об этой основе нашей веры, могут появиться тревоги.

(Игрот кодеш, т. 17)

Ничего не может отделить евреев от их Отца Небесного

Мира и благословения!

Отвечаю на письмо, которое вы прислали мне. Когда я был на месте упокоения моего тестя и учителя Ребе, я упомянул ваши просьбы. Уверен, что пробудилось великое милосердие к вам и вашей супруге, чтобы у вас было здоровье и телесное и душевное спокойствие, в частности, потому что, как вы пишете, у вас есть письмо моего тестя и учителя Ребе с его святым благословением.

Вы пишете, что страдаете от плохого самочувствия... что «железная стена» отделяет вас [от Всевышнего], и что молитва и благотворительность не помогают и так далее.

Вы, конечно, понимаете сами, что это только ваше субъективное восприятие, ведь даже если бы и вправду существовала железная стена, наши мудрецы обещают нам, что даже железная стена не может отделить евреев от их Отца Небесного. А то, что вы пишете, что молитва и даже деньги, раздаваемые на благотворительность, не помогли, — я видел в одной маленькой книжке под названием Танах (Малахи, 3:1), что Б-г говорит: проверяйте меня этим — заповедью благотворительности, и если только пожертвуете на благотворительность, Я обильно пролью на вас благословение. И то же самое относится к молитве, как приводится от имени наших мудрецов во многих источниках.

האדם, והקב"ה שהוא תכלית הטוב, במח סוכ"ס יראה גם לעיני בשר שיהי' הכל לטוב גם בטוב הנגלה, אלא שצריך לחיזוק ההתקשרות באלקים חיים ע"י קביעות עתים בתורת חיים ע"י עבודת התפלה שבזה הוא גומל חסד לנפש חי' וחיזוק בקיום המצות וכללותה מצות הצדקה כן צדקה לחיים.

אקוה אשר בעתיד הקרוב יודיעני מהטבת מצכו בגשמיות וכן מהטבת מצכו ברוחניות והיינו שבטלו כל המחשבות מן הפסק המחיצה כו' וכו' וישתדל ויתחזק בקיום ציווי הקב"ה עבדו את ה' בשמחה.

(אג"ק ח"ד אגרת אי"ט)

הקב"ה נותן כוחות לכל יהודי להתגבר על קשיים

...ובודאי למותר להאריך שככל שהבטחון חזק יותר יותר מוקדם רואים זה ובמדה גדולה, וביחוד בידיעי משפחת זוגתו תחי' ע"פ המכתבים, במח למותר בשבילה האריכות, לא רק בהכרח ענין הבטחון אלא שגם עבודה קלה היא לפי ערך, שהרי המתכונן בעינים פקוחות, רואה השגחת השי"ת וחסד השי"ת יום יום, - אף שבחיים נמצאים גם עניני העלמות וקישוים, שהרי חיים אנו בעולם הזה שהוא עולם גשמי וחומרי עולם תחתון במדריגה וכמבואר בארוכה בתניא ובכ"מ, הרי נותן בורא העולם כחות לכל אחד ואחת מבני ישראל, שלא להתרשם מזה, ובשמחה ובטוב לבב ללכת בדרכי התורה יום יום וצעד אחד צעד, ואדרבה הבטחון והשמחה הם עצמם ממעטים ההעלמות והסתרים, ורואים כמוחש שמלכתחלה לא הי' בזה אלא ענין של נסיון.

(אג"ק ח"ד אגרת ו'קעה)

Но главное, как объясняется в учении хасидизма, — это одна из уловок дурного начала, заключающаяся в том, чтобы сделать человека печальным, а с печалью по поводу духовных проблем следует быть особенно осторожным, в частности — проверять, не происходит ли эта печаль из нежелательного источника, ведь хуже этого быть не может.

Вы должны кардинально укрепить свою уверенность в Б-ге, как это принято у евреев: даже самый легкомысленный из них верит, что Б-г не только сотворил мир, но и управляет им, причем не только в общих чертах, а управляет всеми подробностями, каждый день, каждый час, каждую минуту, и не только большим миром, но и «малым миром» — человеком. Б-г, Который является воплощением добра, безусловно в конце концов сделает так, чтобы мы увидели собственными глазами, что все, что Он делает — к лучшему. Но пока мы должны укреплять свою связь с Б-гом при помощи регулярного изучения Торы и молитвы. Это приносит пользу душе и улучшает исполнение заповедей, в том числе заповеди благотворительности.

Надеюсь, что в ближайшем будущем вы сообщите мне об улучшении своих обстоятельств как в материальном, так и в духовном плане, что означает, что не возникнет мысли о «железной стене» и прочем, и вы постараетесь укрепиться в исполнении воли Б-га служить Ему в радости.

(Игрот кодеш, т. 4)

Б-г дает каждому еврею силы для преодоления трудностей

Конечно, излишне напоминать вам о том, что чем тверже уверенность в Б-ге, тем раньше и полней приходит Его помощь. Особенно, зная семью вашей супруги по письмам, можно предположить, что все это они знают и без меня.

Каждый, чьи глаза открыты, видит, как Б-г управляет миром и проявляет милость к творениям ежедневно, хотя в жизни есть трудности, ведь мы живем в материальном мире, самом нижнем из всех миров, как подробно объясняется в книге «Тания» и в других источниках. Б-г дает силы каждому еврею и еврейке, чтобы они не придавали трудностям значения и с радостью шли путем Торы день за днем, шаг за шагом. Уверенность в Б-ге и радость сами по себе уменьшают сокрытие Б-га, и становится видно, что все это было только испытанием.

(Игрот кодеш, т. 17)

הנשים ניחנו בבטחון חזק בה'

ב"ה ערב חג הפסח ה'תשי"ב

ברוקלין.

ברכה ושלוסו

לקראת חג הפסח שאנו, בתוך כלל ישראל, עומדים לחגוג, הנני מאחל לכן פסח כשר ושמח, שמח באמת.

ודאי יודעות אתן את המסופר במדרש, שיציאת בני ישראל ממצרים היתה בזכות נשים צדקניות שבאותו הדור.

אחד מביטויי הצדקות של הנשים הי' שמבלי הבט על כל הקשיים וחושך הגלות, ובפרט בעשרות השנים האחרונות, הי' להן תמיד בטחון חזק בהשם יתברך שהוא ברוך הוא יקיים את הבטחתו על הגאולה, ולמרות שהן לא ידעו מתי הגאולה תבוא, ומזמן לזמן נעשו הגזירות של פרעה יותר חזקות ויותר קשות, ובפרט הגזירה על הילדים היהודיים עד לגזירה הקשה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, עם כל זה לא פחתה תקותן, [אלא אדרבה] הן אף דאגו להעמיד דור חדש, ללא התחשבות בגזירות, ולמרות שלא היתה לפנייהם כל דרך כיצד ינצלו הילדים שיוולדו, ואיך הם יחסכו מהם את גזירת פרעה של כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו,

ועל ידי בטחון ותוקף זה, שלא להתחשב בשום דבר של ההבנה האנושית, כיון שהקב"ה הוא בעל הבית של כל העולם, ואף אחד לא יכול לעמוד מולו, הן גידלו דור שלם, רבבות ומאות אלפי ילדים, וילדים אלו היו הראשונים שהכירו את השם יתברך בקריעת ים סוף, והם היו אלו שאחר כך קיבלו את התורה בהר סיני, והחזיקו את העם היהודי.

מכל דבר שישנו בתורה, עלינו להפיק הוראה לכל יהודי, וכך גם בנוגע אלינו ואליכן, שצריך להיות חזקים בבטחון בה' יתברך שרק הוא ברוך הוא היינו הבעל הבית המוחלט של העולם, ונגדו אף אחד לא יכול לעשות שום דבר, אפילו כאשר לא רואים כיצד זה [מסתדר] במבע, השם יתברך ימלא את שלו, שכל הקשורים אליו - ברוך הוא - ע"י הבטחון בו, ומנהלים חיים של תורה ומצוות, הוא ישלים להם בכל הפרטים ובפרט בילדים זרעא חייא וקיימא לאריכות ימים ושנים, וכשם שבמצרים, למרות שקודם לכן לא ראו דרך במבע כיצד תהי' הגאולה, אבל זה לא החליש את הבטחון שלהן ללדת ולגדל ילדים, ושלילדים תהי' אריכות ימים, ויש לקוות שגם בזמננו, ע"י הבטחון החזק בהשם יתברך נזכה גם אנו כולנו לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(אג"ק ח"ה אגרת א'תקטו - מתורגם ללה"ק)

Женщины одарены силой упования на Б-га

Благословен Всевышний, Канун праздника Песах 5712 (1952), Бруклин

Мира и благословения!

Перед праздником Песах, который мы, весь еврейский народ, собираемся отмечать, я желаю вам кошерного и веселого праздника, веселого на самом деле!

Вы, конечно, знаете, что говорится в Мидраше: евреи вышли из Египта благодаря праведным женщинам того поколения.

Одним из проявлений их праведности было то, что они, невзирая на трудность и тьму изгнания, особенно в последние десятилетия, всегда были твердо уверены в Б-ге, в том, что Он исполнит обещание избавить их из Египта. Они не знали, когда придет избавление, и фараон время от времени издавал все более жестокие указы, в частности, указ о еврейских младенцах — всех новорожденных мужского пола выбрасывать в Нил. Но это не уменьшило надежду еврейских женщин на Б-га. Более того: они позаботились о том, чтобы произвести новое поколение, хотя у них не было никакого способа спасти тех, кто родится.

И благодаря этой уверенности и твердости, благодаря отказу считаться с тем, что подсказывал человеческий разум, ведь истинный хозяин мира — это Б-г, и никто не может сравниться с Ним, они вырастили новое поколение, сотни тысяч детей. И эти дети стали первыми, кто увидел Б-га при разделении вод Камышового моря. Они были теми, кто получил Тору у горы Синай. На них держался еврейский народ.

Из всего, что написано в Торе, мы должны извлекать указания для практических действий каждого еврея, в том числе нас с вами. Нужно твердо полагаться на Б-га. Он, Благословенный — абсолютный хозяин мира, и никто не может ничего сделать против Его воли. Даже когда не видно, каким именно образом это может быть реализовано в реальных условиях, все будет так, как решил Б-г. А все, кто приблизился к Нему благодаря уверенности в Нем, кто живет жизнью Торы и заповедей, получают все необходимое для жизни, вплоть до мелочей. В частности — детей, благословенных здоровьем и долголетием. И точно так же, как в Египте, несмотря на то, что не было понятно, как естественным образом может прийти избавление, это не ослабило их веру и готовность рожать и растить детей, следует надеяться, что и в наше время благодаря твердой уверенности в Б-ге мы удостоимся истинного и полного Избавления нашим праведным Мошиахом. Амен!

(Игрот кодеш, т. 5)

עצה להרגעת עצבנות - בטחון בה'

שלום וברכה!

... במה שכותב אודות הניערוועזקייט שלו, הנה כדאי הי' שילמוד איזה פרקים בשער הבטחון בחובת הלבבות ויחפש בדא"ח המקומות שמבואר בהם הענין דאגה"ק סי' כ"ה - קל"ח ע"ב - כי אילו הי' מאמין שמאת ה' היתה זאת כו' שבמילא מובן שאין מה להיות ניערוועז, כיון שהדרכים להמשכת ברכות השי"ת בכל המצטרך ידועים הם והם דרכים סלולים אשר כל אחד ואחד יכולים לעלות בהם וללכת לבטח ובמילא אין ממה להיות מרוגז עצבים כמוכין.

בברכה להצלחה בכל הנ"ל לו ולזוגתו הרבנית תי'.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'תקכח)

ה' הוא עצם הטוב ואין מקום לחששות ועצבנות

קבלתי מכתבה - ללא תאריך כתיבה- בו כותבת שהיא שוב עצבנית. והדבר מפליא אותי מאוד שלאחר הפעמים הרבות שהיתה לנו הזדמנות לשוחח בענין, ולאחר שראתה גם בעיני בשר שהשם יתברך מניג, ומנהיג אותה סוף סוף לטובה, אין לה את התקיפות המספיקה באמונה ובטחון, והיא שוב עצבנית ומודאגת ושוכחת שהם יתברך הוא בעל הבית של כל העולם וחושבת שזה תלוי במישהו אחר.

והשי"ת יעזור לה ולבעלה הרב שי' שמהיום והלאה תהיו שניכם חזקים באמונה ובטחון כהשם יתברך אשר הוא מלך מלכי המלכים, שהוא עצם הטוב וגם ינהיג את חייכם שיחי' בטוב הנראה והנגלה. וכפי שרבנו הזקן כותב בתניא שכאשר מאמינים בזה באמת נעשה גם מטוב הנעלם - טוב הנראה והנגלה.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'תקפ - מתורגם ללה"ק)

Как перестать нервничать? Уповать на Всевышнего!

Мира и благословения!

...Что же касается упомянутого Вами в письме душевного беспокойства, Вам стоило бы проштудировать несколько глав из книги «Ховат га-левавот» (часть «Врата Упования»). Также стоит поискать среди трактатов хасидизма те, что посвящены теме, изложенной в XXV главе «Святого послания» [пятая часть книги «Тания»], лист 138б. «Ведь если бы верил человек, что по воле Всевышнего произошло это и т. д.», сам бы понял он, что не может быть в его жизни места душевному беспокойству и нервозности. Ибо пути, по которым следует человеку идти, чтобы удостоиться благословений Всевышнего во всем, в чем человек нуждается, хорошо известны. Это проторенные пути, встать на них и твердо по ним шагать дано каждому. Отчего же тогда нервничать, отчего испытывать беспокойство?

С благословением на успех во всем, сказанном выше Вам и Вашей супруге-рабанит, да продлятся ее годы.

(Игрот кодеш, т. 8)

Всевышний добр, а значит беспокойство неоправданно

Я получил Ваше письмо — без даты, — в котором Вы пишете, что снова испытываете беспокойство и нервозность. Это меня премного удивило. Ведь мы уже не раз говорили на эту тему, да и Вы сами, собственными глазами видели, как Всевышний рано или поздно устраивает все для Вас наилучшим образом. И несмотря на это Ваша вера в Него и упование на Него все еще недостаточно тверды, и вот Вы снова испытываете нервозность и беспокойство и забываете, что Всевышний, благословенный, — единственный, Кто управляет всем миром. Вы все еще думаете, что Ваше благополучие зависит от кого-то другого...

Да поможет же Всевышний, благословенный, Вам и Вашему супругу-раввину укрепить впредь вашу веру во Всевышнего и упование на Него. Дабы твердо верили Вы, что Он, благословенный, — Царь царей, что Он добр, и что Он устроит вашу жизнь так, чтобы была наполнена она явным и ощутимым благом. Ведь, как пишет Алтер Ребе в «Тании», настоящая вера в это превращает даже сокрытое благо в явное и ощутимое.

(Игрот кодеш, т. 8)

הבטחון בה' הוא כאשר אין תקווה

קבלתי מכתבה - ללא תאריך כתיבה- בו כותבת שהיא שוב עצבנית. והדבר מפליא אותי מאוד שלאחר הפעמים הרבות שהיתה לנו הזדמנות לשוחח בענין, ולאחר שראתה גם בעיני בשר שהשם יתברך מניג, ומנהיג אותה סוף סוף לטובה, אין לה את התקיפות המספיקה באמונה ובטחון, והיא שוב עצבנית ומודאגת ושוכחת שהם יתברך הוא בעל הבית של כל העולם וחושבת שזה תלוי במישהו אחר.

והשי"ת יעזור לה ולבעלה הרב שי' שמהיום והלאה תהיו שניכם חזקים באמונה ובטחון בהשם יתברך אשר הוא מלך מלכי המלכים, שהוא עצם הטוב וגם ינהיג את חייכם שיהי' בטוב הנראה והנגלה. וכפי שרבונו הזקן כותב בתניא שכאשר מאמינים בזה באמת נעשה גם מטוב הנעלם - טוב הנראה והנגלה.

הבטחון הגמור בה' הוא כשאין שום צל מראה מקום ומקור גשמי מאין יבוא העזר, כמאמר העולם הטובע ר"ל מחזיק עצמו גם בקש, אבל בזמן שיש עדיין קש במה להתזיק, כלומר שיש עדיין צל מראה מקום בגשמיות להוושע אף גם ישועה גשמית ובמקצת, הנה עדיין אין זה בטחון גמור בה'.

כשיש צל מראה מקום זהו ענין התקוה כמ"ש את תקות חוט השני, חוט השני הי' סימן לביתה של רחב שעל ידי סימן זה ידע חיל בני ישראל אשר עליהם להציל את גרי הבית הזה ונק' תקות חוט השני כי הגם שהוא סימן הנראה והנגלה, אבל עם זה הרי יכולים להיות מקרים שונים, כי יפסק חוט השני או רוח ישאהו או מקרים אחרים וזו היא התקוה שהכל יהי' טוב וחוט השני יהי' במקומו, כי שם תקוה מורה על דבר שישנו במציאות ממשי, כמו הקש לטובע בים הגדול.

אבל ענין הבטחון בה' הוא כשאין לו אפילו צל מראה מקום להוושע שאין אפילו קש במה להתזיק ואין לו אלא הבטחון שבטוח בה', ואף שהוא בטוח בה' הנה נפשו מרה לו מאד והוא עצב ותוגה חרישית נסוכה על פניו וכל רואהו יכירנו כי דאגה גדולה לוחצת את לבו.

והנה הבטוח בה' ונפשו מרה עליו ודואג ומתאנח אין זה עדיין הבטחון הגמור בה' לפי ש יפת מורנו הבעש"ט נ"ע, כי הבטוח בה' בבטחון גמור אין מצבו הלא טוב - או ח"ו גם הרע - צריך לנגוע ללכו לצערו ומה גם לעגמו שלא הוא צריך לעשות כל מה שביכלתו לעשות ע"פ התורה והשכל האנושי ולבטוח בה' ולא להיות אפילו בספק ספיקא כי יעזרהו השי"ת, להיות השגחתו ית' על כל נברא ונברא מגלגל התשיעי שהוא הנברא הגשמי היותר גדול שברא בעולם העשי'. עד התולעת היותר קטנה בכל יצורי

Истинное упование на Всевышнего проявляется тогда, когда не остается никакой надежды

Совершенное упование на Всевышнего проявляется тогда, когда не остается ни малейшей надежды на спасение, когда всё, на что хоть как-то можно было рассчитывать, исчезает. Люди говорят: «Утопающий (упаси Б-г) и за соломинку хватается». Тут хоть есть соломинка, иначе говоря, есть, пусть и призрачная, но надежда на спасение. Есть нечто, что можно нащупать, за что можно ухватиться, пусть даже ненадолго. Такую надежду еще нельзя назвать настоящим упованием на Всевышнего.

Даже мизерная вероятность спасения порождает у человека надежду. Это о ней говорится¹: «[Привяжи] этот шнур из алых нитей». «Шнур» назван здесь словом *тиква*, что имеет еще одно значение — «надежда». Алая нить была знаком для армии сынов Израиля, что дом, который был ею помечен, — дом Рахав, и жителей это дома надо спасти. Почему же зовется она «нитью *надежды*»? Разве недостаточно того, что это и так заметный для всех знак, [способный обеспечить спасение]? Но ведь мало ли что могло с этим знаком произойти, нить могла развязаться, быть сорвана ветром. В том и надежда, что знак сохранится, нить останется на своем месте. Ибо «надеяться» можно лишь на то, что явственно, что ощутимо. Как соломинка для тонущего в широком море.

Однако упование на Всевышнего выражается в том, что человек уверен в спасении и тогда, когда нет даже тени надежды, нет той спасительной соломинки, за которую можно было бы ухватиться. Единственное, что есть у него, — это упование на Всевышнего. Но и тут, хоть и уверен человек в Б-жественном спасении, тягостно в душе его, грусть и безмолвная печаль лежат на его лице. И каждый заметит, что сильная тревога охватила его сердце.

Нет, тот, кто уверен в помощи Всевышнего, но все же подавлен, кто охвачен беспокойством, чье сердце стонет, не исполнен еще настоящего упования на Всевышнего, как объяснял то Учитель наш Баал-Шем-Тов, да пребывает душа его в Эдене. Ибо совершенное упование на Всевышнего не допускает, чтобы невзгоды, или даже, не дай Б-г, беды трогали сердце человека, доставляли ему душевную боль и уж тем более погружали его в глубокую печаль. Человеку должно делать все, что в его силах, руководствуясь Торой и собственным разумением. И одновременно с этим положиться на Всевышнего, ни капли не сомневаясь, что Он, благословенный, ему

---

1. Йеґошуа, 2:18.

תכל ומה שביניהם הנה כל עניניהם ותנועותיהם היותר קלות הכל הוא בהשגחתו הפרטית, והשגחתו ית' הנה היא הנותנת חיים ועוז לכל החי בשמים ובארץ.

ידוע אשר מורנו הבעש"ט נ"ע הי' מייקר ומחבב את האנשים הפשוטים ולפעמים הי' נותן להם יתרון גם על בני תורה גדולים באמרו כי הידיעה והשכל [מכחה] את הרצון הפנימי והעצמי שישינו בכל אחד מישראל לאלקות ומכסה עליו, לא כן האנשים הפשוטים הנה אמונתם בה' ויראתם את ה' חיבתם לתורה וזהירותם בקיום מצות מעשיות תפלתם ואמירתם תהלים והכל בתום לב, הנה לא זו בלבד שאינו מכסה על הרצון העצמי והפנימי לאלקות אלא אדרבה גורם התגלותו והתפשטותו וזה יקר וחיבב מאוד מאד למעלה, ומורנו הבעש"ט נ"ע הי' שולח את תלמידיו הק' לכמה וכמה מהאנשים הפשוטים - מקושריו - היושבים בכפרים וישובים להתלמד בהם תמימות דיראת שמים. מדות טובות ומדת האמונה והבטחון.

(אג"ק כ"ק אדמו"ר הרי"צ ח"ו אגרת א'תתמג)

поможет. Ибо Его, благословенного, провидение распространяется на все без исключения творения, от «девятой сферы» — самого гигантского из физических творений, созданных в мире Асия, до самого крохотного из всех земных существ червя. Все, что составляет их жизнь, каждое их чуть заметное движение — все подчинено направленному на них Б-жественному Провидению. Именно оно, Его, благословенного, провидение, и наделяет жизнью и силой все сущее на небе и на земле.

Как известно, Учитель наш Баал-Шем-Тов, да пребывает душа его в Эдене, очень ценил и любил простых людей, порой уделяя им еще больше внимания, чем прославленным знатокам Торы. Он говорил, что знания и ум затемняют то глубокое, сущностное стремление к Б-жественности, коим обладает каждый еврей, скрывают его собой. Тогда как простые люди своей бесхитростной верой во Всевышнего, своим страхом перед Ним, своей любовью к Торе, своим скрупулезным исполнением заповедей, своей прямодушной молитвой и чтением Тегилим не только не скрывают в себе глубокое, сущностное стремление души ко Всевышнему, а напротив — приводят к тому, что оно становится осязаемым, что оно охватывает собой все сердце. Ах, как бесконечно дорого это Всевышнему! Потому и посылал Учитель наш Баал-Шем-Тов, да пребывает душа его в Эдене, своих святых учеников к разным простым таким людям — его последователям, — что жили в деревнях и местечках, чтобы научиться у них прямодушию и Б-гобоязненности, добродетелям, а также вере и упованию на Всевышнего.

(Игрот кодеш Ребе Раяца, т. 6)

התחזקות בבטחון בה' מעוררת ברכה

בזכות הבטחון רואים את ליווי ה' בכל צעד ושעל

הנה עליו להסביר לה באותיות המתאימות לפי מצב רוחה עתה, אשר-

ה' ברא את העולם, והוא מנהיג את העולם, הן בחצי כדור התחתון היכן שאנו נמצאים, הן בחצי העליון היכן ש...ואתם נמצאים. והוא אמר ויהי, הוא ציוה ויעמוד, שכל מה שנעשה בעולם לא נעשה ללא ה', וכל מה שה' רוצה - נעשה. אלא שה' רוצה שיעשו כלי במבט, היינו שענינים ייעשו בדרך הטבע.

וכאשר יש בטחון בה', בלי ספיקות, שהוא מנהיג את העולם, זוכים אז שרואים זאת גם בעיני בשר על כל צעד ושעל: כיצד ה' מחזיק אותנו, כל אחד, ביד, ומוביל אותנו באופן טוב יותר עבורנו, הן בגשמיות והן ברוחניות.

היא רק צריכה להיות חזקה באמונה ובטחון, שודאי תקויים הברכה שהרבי, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, בירך אותה, מברך כעת ויברך גם הלאה שתהי' לה רפואה, והוא והיא יוכלו בקרוב לבשר בשורות טובות, שהיא מרגישה את עצמה כריאה.

(אג"ק ח"ג אגרת תשלד - מתורגם ללה"ק)

ЧЕМ СИЛЬНЕЕ МЫ ПОЛАГАЕМСЯ НА ВСЕВЫШНЕГО, ТЕМ БОЛЬШЕГО БЛАГОСЛОВЕНИЯ МЫ УДОСТАИВАЕМСЯ

Благодаря упованию на Всевышнего может человек увидеть, как Всевышний помогает ему во всех его делах

[...] Вам следует, отыскав подходящие нынешнему ее душевному состоянию слова, объяснить ей следующее. Всевышний создал мир и управляет им. Как той частью света, в которой находимся мы, так и той, где [...] и вы находитесь. «Он сказал — и так случилось, Он повелел — и свершилось»² — всё, что возникло в мире, возникло лишь благодаря Всевышнему, а всё, чего Всевышний пожелал — осуществилось. Другое дело, что Всевышний хочет, чтобы люди подготовили естественное облачение [для Его благословения], то есть чтобы всё происходило естественным путем. [...]

Так вот, когда безоговорочно уверен человек, что Всевышний управляет миром, достаивается он увидеть своими глазами, как при каждом его шаге Всевышний его поддерживает, поддерживает каждого из нас, берет нас за руку и ведет нас по самому лучшему для нас пути, лучшему как в материальном смысле, так и в духовном. [...]

Всё, что ей требуется, это не терять твердую веру в то, что благословение, дарованное ей моим тестем и учителем, нашим святым Ребе — да буду я искуплением его упокоения, — дарованное ранее, даруемое сейчас и то, что ждет ее и в будущем, непременно исполнится: она обретет исцеление, и Вы, и она сможете уже скоро сообщить добрую весть, что она чувствует себя здоровой.

(Игрот кодеш, т.3)

---

2. Тегилим, 33:9.

הכל תלוי במידת הבטחון

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מיום ד' ל"ד בעומר, בו מתאר... שנפל ברוחו ובמילא נחלשה אצלו גם מדת הבטחון שלו, וכותב הנני בזה העולה על כולנה, כי עפ"י המובא בספרי הקדש בכלל ובספרי חסידות בפרט, הרי בזה תלוי הכל, מדת הבטחון הנה היא קנה-המדה להתקשרות ודביקות ענינים גשמיים של האדם עם הבורא כ"ה, ואם הדביקות היא במילואה, אז כודאי אי אפשר שיהי' כל חסרון, כיון שלמעלה אין ענין זה כלל וכלל.

וכיון ששואל עצתי - אחרי הקדמה שכבשתו כשהייתי על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, הזכרתיו להמצטרך לו - הרי לפ"ד צריך הוא להתעסק עם עצמו, הארעווען אויף זיך, לחזק בטחונו בהשי"ת במדה היותר גדולה, ואמיתת מדת הבטחון היא, שאף שאין רואים כל דרך בטבע, הרי נעלה מכל ספק שבודאי יהי' הכל טוב, ובטוב הנראה ונגלה לעיני בשר ממש, היינו בפרנסה בהרחבה ובכריאות וכו' ולגבי למעלה הרי הענינים שבטבע אינם נוגעים כלל, וכיון שהאדם למטה מעמיד את עצמו ומגביה את עצמו למעלה עכ"פ משהו מן הארץ, היינו כשפועל בעצמו שעי"ז שהוא יהודי מאמין, בטוח בתכלית שאין בע"ב עליו מחוץ מהשי"ת, הרי ביכולתו להמשיך גם פה למטה, שגם למטה לא יוכלו כל עניני הטבע לנגוע בו שלא לטובה ח"ו, ותקותי חזקה בהשי"ת, שאם רק יתחזק בבטחונו בתכלית, הרי יראה תיכף שינוי בהתנהגה עמדו בעניני המסחר הגשמי ויתחיל מצבו לילך הלוך וטוב און פון גוט צו נאך בעסער,

ונוסף ע"ז הי' צריך להתחיל תומ"י בנתינת צדקה כפי רגילותו ולהוסיף עכ"פ במקצת על רגילותו עד עתה, ואחכה ממנו לבשורה טובה בכל הנ"ל.

בברכה להצלחה בגשמיות ושיקוים בו פתגם כ"ק רבינו הזקן, אז השי"ת גיט אידן גשמיות או זיי מאכן פון גשמיות רוחניות.

(אג"ק ח"ו אגרת א'תרסג)

По мере упования на Всевышнего и мера успеха в делах

Мира и благословения!

Я получил Ваше письмо, датированное средой, 34 днем [отсчета] Омера, в котором Вы рассказываете, [...] что Вы очень расстроены, из-за чего ослабела и Ваша уверенность в помощи Всевышнего. Напишу Вам по поводу этого самое главное: в наших святых книгах, а в особенности в книгах учения хасидизма, говорится, что от того, насколько полагается человек на Всевышнего, целиком зависит его благополучие. Мера упования на Творца, благословенного, определяет, в какой мере связано все, что составляет физическую сторону жизни человека, с Творцом. И если связь эта крепка и полноценна, не будет человек, конечно же, ни в чем нуждаться. Ибо на Небесах нет недостачи абсолютно ни в чем.

Вот Вы спрашиваете моего совета. В первую очередь, как Вы и просили, я упомянул о Вас и о том, в чем Вы нуждаетесь, [в моей молитве] когда был на месте упокоения моего тестя и учителя, нашего Ребе, да будет память святого праведника благословенна, пусть пребывает душа его в чертогах небесных, и да сохранят нас его заслуги. Так вот, по моему мнению, Вам следует работать над собой, чтобы укрепить Ваше упование на Всевышнего, благословенного, и возвести его на самый высокий уровень. Ибо истинное упование на Всевышнего выражено тем, что человек уверен в Б-жественной помощи даже тогда, когда в рамках естественного никакой надежды уже не осталось. Даже тогда, без малейшего сомнения уверен человек, что все непременно будет хорошо. Что его ждет явное, видимое глазами, и осязаемое благо: достаток, здоровье и т. д. Ведь там, на Небесах, [привычные для нас] рамки естественного не имеют никакого значения. А потому, когда здесь, в этом мире, решает человек, что хоть на немного возвысится он в своей жизни над землей, что он, верующий еврей, будет полон уверенности в том, что единственно Всевышний, благословенный, управляет его жизнью, сможет он, этот человек, сделать так, что и здесь, в нашем мире, никакие природные рамки [не будут иметь над ним власти] и не сумеют, не дай Б-г, поколебать его благополучие. Я же полностью уверен, что как только укрепите Вы свое упование на Всевышнего, Вы сразу же увидите, как изменится помощь Небес в том, что касается Вашего успеха в коммерческой деятельности, и ваше положение будет все улучшаться и улучшаться.

А кроме этого, Вам следовало бы безотлагательно вернуться к чтимой Вами доброй традиции благотворительности, увеличив, хотя бы немного, сумму, выделяемую Вами прежде на эту цель. Жду от Вас добрых вестей касаемо всего, о чем было сказано.

שמחה וכיטחון בה' מביאים להצלחה

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו מה' סיון ושלאחריו עם הפ"נ המוסג"ב אשר אקראם בעת רצון על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, ובודאי יעורר ר"ר על כל אלו הנזכרים במ כאו"א להמצטרך בגשמיות וברוחניות.

מ"ש אודות הכתה שלו שמפני כמה סיבות התבטלו מלימוד למשך זמן וכו', הנה ידוע פסק רז"ל יגעת ומצאת, ועאכו"כ במלאכה זו שהיא מלאכת שמים ובמילא הסיוע בזה מלמעלה היא במדה גדולה ביותר, אלא שכמו בכל עניני תומ"צ נדרש בענין זה הגישה מתוך שמחה וכיטחון בהצלחת העבודה שאז רואים בחוש הן המשפיע והן המקבלים איך שמתגדלת ההצלחה והולכת וגדולה, וזה נוסף על מה שבאופן כזה הפעולה על בריאת המשפיע היא לטוב ולהוספה בבריאות גם כפשוטה....

(אג"ק ח"ט אגרת ב'תשכח)

С благословением на успех в материальных вопросах и с пожеланием, чтобы стали Вы свидетелем осуществления в Вашей жизни принципа, выраженного Алтер Ребе: «Когда Всевышний, благословенный, дарует евреям материальные блага, они обращают их в блага духовные».

(Игрот кодеш, т.6)

Упование на Всевышнего и позитивный взгляд на жизнь приносят человеку успех

Благословение и мир!

Подтверждаю получение Ваших писем от 5-го Сивана и следующего за ним вместе с приложенными к ним просьбами о благословении, которые будут зачитаны мною в подходящее время у места упокоения моего тестя и учителя, нашего Ребе, да будет память святого праведника благословенна, пусть пребывает душа его в чертогах небесных, и да сохранят нас его заслуги. Он, наш Ребе, непременно пробудит высшую милость Небес по отношению ко всем, упомянутым в этих , сообразно их материальным и духовным нуждам.

Вы пишете, что по разным причинам занятия в классе [в котором Вы преподаете] уже давно приостановились [в результате чего Вы лишились работы]. Как известно, наши мудрецы, блаженной памяти, постановили: «Старайся — найдешь»³. [И, если слова эти относятся к любым занятиям человека], тем более справедливы они по отношению к Вашей работе, [называемой] «небесным ремеслом», вследствие чего оказываемая в ней человеку Свыше помощь необычайно велика. Другое дело, что от человека требуется — как и во всем, что связано с Торой и заповедями — подходить к этой работе с уверенностью в успех и радостью. Тогда и учитель и ученики смогут увидеть, как занятия их становятся все более и более успешными. Не говоря уже о том, что такой подход позитивно сказывается и на здоровье учителя, в самом прямом смысле...

(Игрот кодеш, т.9)

---

3. Т. е. настоящие усилия человека никогда не оказываются напрасными.

כאשר מתחזקים בתורה ומצוות - "לא אירא רע"

ב"ה י"ג מנ"א תשי"ב

ברוקלין.

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מערב תשעה באב, שמחתי לקרוא בו, שהיא כבר בבית ומרגישה טוב, והשם יתברך יעזור לה שהמצב בריאותה ילך מטוב לעוד יותר טוב, ותוכל לבשר בשורה טובה בזה.

מה שישואלת דעתי אודות השכנים הלא-יהודים, הגורמים לה קשיים והיא לוקחת זאת ללב:

עלי' להיות חזקה באמונה, ש[כן] כל היהודים הם מאמינים בני מאמינים, שהשם יתברך שברא את העולם, מנהיג את העולם גם עתה, והוא בעל הבית היחיד על העולם הן על דברים גדולים והן על זוטות,

וכאשר מתחזקים מאוד לנהוג בדרכי התורה ומצוות, אזי כמו שכתוב בפסוק, לא אירא רע כי אתה - השי"ת - עמדי ואף אחד אינו יכול ה"ו לעשות לא טוב. אינה צריכה מזה כלל, עלי' רק להיות חזקה במחון שלה, כשם שהקב"ה הטיב את בריאותה והביא אותה חזרה הביתה, כך הוא ברוך הוא יתן לה חיים טובים שיותר לא תדע מכל עגמת נפש יחד עם בעלה שיחיו.

הנני מקוה שתקח את דברי בתשומת לב, וגם - בלי נדר - תקרא קריאת שמע בלילה ולפני הקריאה תתן כמה פרוטות לצדקה, וזה יחזק את במחונה בהשם יתברך ואת בריאותה ותוכל לבשר תמיד רק בשורות טובות.

בברכה.

(אג"ק ח"ו אגרת א'תשעג - מתורגם ללה"ק)

Если будете усерднее соблюдать заповеди — не случится ничего дурного

13 Менахем-Ава, 5712 (1952) г., Бруклин

Благословения и мира!

В ответ на Ваше письмо от кануна Девятого Ава, я был рад узнать из него, что Вы уже дома и чувствуете себя хорошо. Да поможет же Вам Всевышний, благословенный, чтобы состояние Вашего здоровья все улучшалось, и чтобы Вы могли сообщать касаясь этого хорошие вести.

Вас интересует мое мнение в вопросе тех сложностей, которые создают Вам нееврейские соседи, неприятностей, которые Вы принимаете близко к сердцу.

Вам следует твердо верить — ибо все евреи — «верующие сыны верующих», — что Всевышний, благословенный, который создал весь мир, и сейчас правит над этим миром, и что Он — единственный, кто направляет все в нем происходящее, будь то события вселенского масштаба или житейские мелочи.

Когда еврей твердо решает идти по пути Торы и заповедей, исполняется то, о чем сказано⁴: «не утрашусь я зла, ибо Ты — Всевышний, благословенный, — со мною», и никто не в силах навредить, не дай Б-г, еврею. Вам совершенно не стоит из-за этого тревожиться. Вам только нужно крепко верить, что так же, как Всевышний помог Вам выздороветь и вернуться домой, так Он, благословенный, сделает Вашу жизнь спокойной, и Вам, вместе с Вашим мужем, не придется больше ни из-за чего страдать.

Я надеюсь, Вы внимательно отнесетесь к моим словам, а также будете читать вечером «Шма», а перед чтением положите несколько монет в копилку для *цдаки* (не принимая это как обет). Это укрепит Ваше упование на Всевышнего, благословенного, а также Ваше здоровье, и Вы сможете всегда сообщать хорошие вести.

(Игрот кодеб, т. 6)

---

4. Теґилим, 23:4.

התחזקות בבטחון מביאה שפע ושמחה

ראשית יש להפסיק לככות וכדו' כדרישתו רבת הפעמים של חמי כ"ק אדמו"ר בשם גדולי ישראל מהדורות הקודמים, שצריך להיות "עבדו את ה' בשמחה". ומבואר בזהר הקדוש, שכאשר שמחים וחזקים בבטחון, הרי זה גם גורם לכך שנותנים מלמעלה יותר ויותר ענינים להיות שמחים ומרוצים מהם, הן בנוגע לעצמה והן בנוגע לכל המשפחה. (אג"ק ח"ח אגרת ב'תקכט - מתורגם ללה"ק)

ככל שיגדל הבטחון בה' תגדל הברכה

ברכה ושלום!

כמענה לההודעה ע"י בעלה הרב שליט"א מיום הולדתה, הנה יהי רצון שתהי' השנה הבאה לקראתה לשלום שנה טובה ומוצלחת בטוב הנראה והנגלה.

ומוכן וגם פשוט שככל שיתגדל הבטחון בהשי"ת בורא העולם ומנהיגו המשיגיה על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית תתוסף גם המשיכת ברכות השי"ת למטה ותתגדל מדת הברכה וההצלחה, וכבר ידוע הוראת תורתנו תורת חיים, אשר על האדם להיות בשמחה ובטוב לבב, שהרי כל ימיו וכל שעות ורגעים שבימים אלו מוקדשים הם לעבודת הבורא וכמ"ש עבדת את ה' בשמחה ובטוב לבב, ובמכל שכן שצריך להיות כן בהנוגע לאשה עקרת הבית, וכנראה במוחש שמצב הרוח בבית תלוי במצב רוח האשה, ואין הברכה שורה אלא מתוך שמחה, וכיון שנצטוינו על זה בודאי שאפשר הדבר, ובפרט כשתתבונן אפילו לשעה קלה תראה חסדי השי"ת עמה ועם בעלה שי' בעבר ובודאי יומשכו גם בעתיד וכנ"ל הכלי להמשיך הברכה ולקבלה, תוקף הבטחון ושמחה פנימית ואמיתית, ויהי רצון אשר בשנה זו ימלא השי"ת משאלות לבכם לטובה בזכו"ק.

בברכה ולבשו"ט ככל האמור ולחג פסח כשר ושמח בגו"ר.

(אג"ק ח"ז אגרת ו'קמו)

Упование на Всевышнего приносит благо и радость

...Прежде всего, нужно прекратить плакаться и т. п. Мой тесть, наш Ребе, повторяя слова великих учителей нашего народа предыдущих поколений, неоднократно требовал помнить о сказанном «служите Б-гу в радости». А в святой книге «Зоѓар» подчеркивается, что позитивный взгляд человека на жизнь и уверенность в помощи Всевышнего вызывает «ответную реакцию» на Небесах, и человек получает Свыше все больше того, от чего можно быть довольным и радостным. Как для себя, так и для всей семьи.

(Игрот кодеш, т.8)

Чем сильнее надеется человек на Всевышнего, тем больших благословений он удостоивается

Благословение и мир!

В ответ на сообщение Вашего супруга-раввина, да продлятся его годы, о Вашем дне рождения, да будет на то воля Всевышнего, чтобы наступающий год был для Вас годом добра и успеха, годом явного и ощутимого блага.

Естественным образом, чем крепче будет Ваше упование на Всевышнего, благословенного, того, Кто создал мир и Кто им управляет, того, Кто лично заботится о каждом человеке в отдельности, тем быстрее благословения Всевышнего достигнут нашего мира и тем большее благо и успех они с собой принесут. Давно известно указание нашей Торы, «Торы жизни»: человеку нужно смотреть на жизнь позитивно и быть в радостном расположении духа. Ибо каждый день жизни, каждый час и каждая минута посвящены служению Творцу, как сказано: «... служил ты Б-гу, Всесильному твоему с радостью и с веселым сердцем». В особенности же относится это к женщине, которая называется «основой дома». Ведь, как легко заметить, обстановка в доме зависит от настроения женщины. А «благословение почит на доме только в радости». Поскольку же Всевышний повелел нам исполнять это правило, Он, конечно же, снабдил нас для этого необходимыми силами. Тем более, что если Вы хотя бы на минуту задумаетесь, Вы увидите, какими милостями одарил Всевышний Вас и Вашего супруга, да продлятся его годы, раньше. Милостями, которые, несомненно, продолжатся и в будущем. И как уже было сказано: способ удостоиться и получить благословение Всевышнего — твердое упование на Него и истинная глубокая радость. Да будет же на то воля Всевышнего, чтобы в этом году Он исполнил вашу заветную мечту и благословил вас здоровым потомством.

בדיקת התפילין והמזוזות מביאה לבטחון

שלום וברכה!

במענה על מכתבו בקשת ברכה בעד אמו תחי'. הנה כשאהי' על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, בעת רצון, אזכירה להמצטרך לה. וצריך הי' לכתוב לה שצריכה להתחזק בבטחון בהשי"ת, שהוא המפליא לעשות ועצם הטוב והחסד, שיברכה בהמצטרך לה ולב"ב שיחיו, ואינה צריכה כלל לחשוש וכו', אבל צריכה לכדוק המזוזות בדירתם וכן את התפילין שמניחים ואת הצריכים חילוף להחליפם בכשרים.

ידוע מרז"ל אשר ברא מזכה אבא (וגם אמא), ובמילא גם מצדו עליו להוסיף אומץ בלימוד תורת הנגלה ותורת החסידות, מתוך מסירה ונתינה וביטול רצונות עצמיים, אשר לימוד התורה שהיא חיינו ובפרט לימוד התורה בטהרה, ממשיכים עי"ז ברכה והצלחה בהמצטרך לאדם ולב"ב, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לתלמוד תורה ביראת שמים.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'תקנד)

ירידה בגשמיות מעוררת כוחות בטחון פנימיים

ברכה ושלום!

מאשר הנני קבלת מכתבה מכ"ב כסלו, בו כותבת מסדר הדברים אשר הי' בקשר למישרתה ב... ואשר עתה נשארה בלא מישרה.

והנה חיי האדם אינם הולכים תמיד במישור וכיון שרצון ויכולת האדם לעלות הרי זה עצמו נותן אפשריות גם לירידה, ואין להתפעל ולהיות נופל ברוח ח"ו כשרואים איזה ירידה ובפרט כשהירידה היא אך בנוגע לגשמיות ובפרטיות כשאין הדבר תלוי בה.

ואדרבה ירידה צריכה לפעול התעוררות כחות אמונה ובטחון יותר פנימיים ויותר עמוקים אשר גילויים כלפי חוץ הוא באומץ רוח ובהעדר התפעלות מתופעה אי נעימה, ובפרט שהוא אך ורק לזמן קצר ביותר.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'שעב)

С благословением и с пожеланием добрых вестей касательно всего сказанного выше, а также с пожеланиями кошерного и радостного праздника Песах, как в материальном, так и духовном.

(Игрот кодеш, т.17)

Проверка тфилин и мезуз способствует безопасности

В ответ на твое письмо, в котором ты просишь благословения для твоей матери, да продлятся ее годы. Когда я в подходящее время посету место упокоения моего тестя и учителя, нашего Ребе, да будет память святого праведника благословенна, пусть пребывает душа его в чертогах небесных, и да сохранят нас его заслуги, я упомяну [в моей молитве] о ней и о том, в чем она нуждается. Тебе же нужно написать ей, чтобы она еще сильнее надеялась на Всевышнего, благословенного, того, Кто творит чудеса и Кто добр и милостив. Надеялась, что Он благословит ее и всю ее семью всем необходимым. И чтобы она отбросила всякие опасения и т. п. И вместе с этим отдала на проверку мезузы с дверей ее квартиры, а также используемые домочадцами тфилин, с тем, чтобы сменить на кошерные те, что нуждаются в замене.

Наши мудрецы говорили: «Заслуга сына помогает отцу» (и матери). А потому и ты, со своей стороны, должен с еще большим усердием заняться изучением Торы — как открытой ее части, так и сокровенной, — чтобы всего себя, подавляя собственные желания, отдавать учению. Ведь изучение Торы, названной «нашей жизнью», а в особенности такое изучение, что сопровождается духовной чистотой, приносит человеку и его семье благословение и успех во всем необходимом. А ведь если по-настоящему хочет человек чего-либо, он этого непременно достигнет.

С благословением, чтобы занятие Торой было пронизано Б-гобоязненностью.

(Игрот кодеш, т. 8)

Проблемы материального характера призваны пробудить более сильное упование на Всевышнего

Благословения и мира!

Подтверждаю получение Вашего письма от 22 кислева, в котором Вы

כל מיצר אינו אלא ניסיון

שלום וברכה!

נצטערתי להודע... על דבר המיצר שלהם בעסקם. וצריכים להיות חזקים בבטחונם במלך מלכי המלכים הקב"ה המפליא לעשות, שאין זה אלא ניסיון ולזמן קצר. וכשיהיו חזקים בבטחונם ויראו זה בפועל, הרי יתבטל הניסיון ויחזרו למעמדם ומצבם ואחרי כן גם יוסיפו עליו, וידוע פתגם כ"ק רבנו הזקן בעל התניא (פוסק בנסתר דתורה) והשו"ע (פוסק בנגלה דתורה) אשר השי"ת נותן לבני ישראל גשמיות וכני ישראל עושים מגשמיות רוחניות. והשי"ת יצליחם שיהיו שני ענינים אלו בריבוי בכמות ובריבוי באיכות.

בברכת הצלחה המחכה לבשו"מ.

(אג"ק ח"ח אגרת ב'תסא)

описываете проблемы, возникшие во время Вашей работы в [...], и то, что теперь вы остались без работы.

Жизнь человека не всегда идет по прямой. Сам тот факт, что человек стремится подняться в жизни и что он на это способен, оставляет возможность и для падения. А потому, испытывая падение, нельзя терять чувство душевного равновесия и впадать, не дай Б-г, в уныние. Тем более, если падение это лишь в вопросах материального характера. И в особенности, если Вы сами предотвратить его не могли.

Напротив, такое падение должно пробудить в человеке еще более глубокие силы веры и упования на Всевышнего. Силы, раскрыть в себе которые можно лишь благодаря упорству, не падая духом пред лицом неприятных событий. Тем более, что уже очень скоро все переменится к лучшему.

(Игрот кодеш, т. 8)

Любые трудности — не что иное, как испытание

Мира и благословения!

Мне доставило сильное огорчение [...] известие о том, что ваши дела оставляют желать лучшего. Вам следует укрепить свое упование на Царя царей, Святого, благословен Он, того, Кто творит чудеса, и знать, что это лишь временное испытание. А потому, когда ваша вера в помощь Всевышнего будет крепкой и вы сами это почувствуете, испытание исчезнет, и вы вернёте себе ваше прежнее состояние, а потом и увеличите его.

Есть известное высказывание святого Алтер Ребе, автора книги «Гания» (т. е. законоучителя в области сокровенной Торы) и «Шулхан Аруха» (т. е. законоучителя в области Торы открытой): «Когда Всевышний, благословенный, дарует евреям материальные блага, они обращают их в блага духовные». Так дарует же Всевышний, благословенный, вам успех, чтобы ваша жизнь была наполнена как материальным, так и духовным богатством. Богатством как в смысле количества, так и качества.

С благословением на успех. Ожидаю услышать от вас добрые вести.

(Игрот кодеш, т. 8)

השיבות ההימנעות ממחשבות שליליות

חוסר בביטחון בה' משפיע באופן שלילי

...אינני מרוצה. כפי שראה מכתבה, אותו בטחון בשם יתברך שיש לצפות מבת ישראל בכלל ומאשה חסידית בפרט, איננו במדה הראוי' אצלה. ובמילא זה משפיע על הכריאות שלה וגם על ביתה.

כל יהודי - איש ואשה - צריך לזכור תמיד, שהשם יתברך המנהיג את העולם הגדול, הרי אין כל ספק שהוא מנהיג גם את העולם הקטן של כל אחד מאתנו, וכשם שיש לו דיעה בעולם הגדול, כך ודאי יש לו דיעה בעולם הקטן, וצריך לסמוך עליו, שודאי הוא מנהיג לטובה, ולא צריך להפריע לזה, ע"י חוסר בטחון בו ברוך הוא, או ע"י דברים שאינם ע"פ תורה, שאחד מהם הוא שלום בית.

(אג"ק ח"ה אגרת א'דעו - מתורגם ללה"ק)

יש לנצל את הכוחות הנפשיים לפעולה ולא למחשבות שליליות

ברכה ושלוש!

קבלתי מכתבה שורות אחדות - בלי הוראת זמן כתיבתם - וכבקשתה אזכירה בהיותי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

נפלאתי לקרות במכ"ש"אם יגיעה חלילה וחלילה מקרה אי נעים כו". למותר להאריך בענין מדת הבטחון עד כמה שמוכרחת היא בכלל, ובפרט על פי דתנו ותורתנו, ועל אחת כמה וכמה עתה, אשר כולנו שארית הפליטה הננו מופתים חיים לנסים גלויים, בעצם מציאותינו, אלא שמחשבה זו גופא, מה יהי' אם חלילה יקרה מקרה מר, הרי זה גופא מקרה מר הוא.

... חבל על הכחות נפשיים והמרץ שמשתמישים בהם והולכים לאיבוד בקשר עם מחשבות הנ"ל, בה בשעה שנצרכים הם כ"כ לעבודת יסוד ובנין....

כפ"ש בעלה שוי' אף כי בלתי מכירו ובברכה לקיים בפועל סיסמת הבעש"ט עבדו את ה' בשמחה ועפ"י דרשות דתינו שכל רגע מהחיים היא עבודה להשי"ת.

(אג"ק ח"ה אגרת א'דפד)

ВАЖНО НЕ ДОПУСКАТЬ ПЛОХИЕ МЫСЛИ

Недостаточное упование на Всевышнего оказывает плохое влияние

... Я этим недоволен. Как видно из письма, той меры упования на Всевышнего, которой следует ожидать от любой еврейской женщины, и в особенности от хасидской женщины, Вам явно недостает. И, само собой, это оказывает влияние и на Ваше здоровье, и на Вашу семью.

Каждый еврей — и мужчина, и женщина — должен всегда помнить, что Всевышний, благословен Он, управляет всем этим великим миром. Значит, без всякого сомнения, Он управляет и малым миром каждого из нас. И точно так же, как есть у Него определенный замысел по отношению к великому миру, так есть у него и замысел по отношению к малому миру. И следует полагаться на Него, что Он, конечно же, ведет к добру. И не следует этому мешать недостаточным упованием на Святого, благословен Он, или чем-то, противоречащим Торе — в частности, чем-то, препятствующим миру в семье.

(Игрот кодеш, т.5)

Душевные силы следует направлять на действие, а не на плохие мысли

Благословения и мира!

Я получил Ваше письмо в нескольких строках, без указания даты, и, как Вы просили, упомяну Вас, когда буду на месте упокоения моего святого тестя, Ребе.

Меня удивили Ваши слова: «Если произойдет, Б-же упаси, неприятное событие и т. д.». Излишне подробно говорить о качестве упования на Всевышнего — насколько оно необходимо в целом, и в особенности в соответствии с нашим мировоззрением и нашей Торой. И тем более сейчас, когда все мы уцелели после бедствия, а значит являемся живым свидетельством явных чудес — самим фактом нашего существования. Сама по себе мысль о том, что может быть, «если произойдет, Б-же упаси, горькое событие», является горьким событием.

... Жаль тех душевных сил и той энергии, которые расходуются и растрачиваются в связи с этими мыслями — при том, что эта энергия необходима для конструктивной работы...

חסרון בבטחון בה' מחסיר בהשפעה על הזולת

מצער ומכאיב לקרוא במכתבו את הביטויים ה"לא נחוצים", לשם מה הוא עושה זאת? ובפרט [כשזה בא] מיהודי מאמין, ואשר יכולים עוד להשפיע על אחרים. עי"ז שחלשים בבטחון בה' יתברך, ראשית זה מזיק ברוחניות ובבריאות, ושנית, זה מסיר את הרצון והשק להשפיע על אחרים לעשותם נלהבים ובמצב רוח טוב יותר.

הנני מקוה שלעת קבלת מכתבי, יתחלף מצב רוחו לטובה, וישתדל למלא את הוראת תורתנו הקדושה, עבדו את הוי' בשמחה, אשר כפי שמובא בספרים הקדושים, צריך ואפשר לעבוד את השם יתברך לא רק בתפלה ובתורה, אלא גם באכילה ושתי' והדומה, שחיים בשמחה, ואזי גם בפשטות נראים יותר בריא ובמצב רוח טוב יותר, ופועלים הרבה יותר לעצמו וגם לזולת.

הנני מסיים באיחול שמדת הבטחון תתחזק אצלו בהקדם האפשרי,
(אג"ק ח"ו אגרת א'תקצט - מתורגם ללה"ק)

המחשבה שאחר יכול להזיקו - דמיון

שלום וברכה!

...כל אחד ואחד מאתנו נמצא הוא תחת השגחתו הפרטית של הבורא ית', ובמילא אם נדמה לו אשר מי שהוא בידו להזיק לו, הנה דמיון הוא כי אי אפשר דבר זה, ובמילא צריך להיות חזק בבטחונו שכמו שהשי"ת מנהיג את כל העולם כולו, הרי מנהיג הוא כמו"כ גם אותו ואת גופו, אשר האדם נקרא עולם קטן (תנחומא ר"פ פקודי, תקוני זהר תקון סט, דף קי"ז ע"ב) ואם לפרקים מרגיש חלישות בבטחונו בזה, הרי אין כדאי להתעמק בזה, ויסיח דעתו מחלישות זו, כי בטח אין זה אלא דמיון, וכעבור זמן מועט יראה, גם הוא, שכמו שכל בני ישראל הם מאמינים בני מאמינים, הנה גם הוא חזק בבטחונו....

(אג"ק ח"ה אגרת א'תס)

Передаю привет Вашему супругу, хоть мы и не знакомы, с благословением на деле осуществить призыв Баал-Шем-Това «Служите Всевышнему в радости», как он объясняется нашим учением, что каждое мгновение жизни является служением Святому, благословен Он.

(Игрот кодеш, т. 5)

Недостаточное упование на Всевышнего ослабляет влияние на окружающих

С болью и страданием читал я в Вашем письме слова, которые не было никакой необходимости писать — «Для чего Он так делает?». В особенности когда это исходит от верующего еврея и когда это может повлиять на других людей. Когда ослабевает упование на Всевышнего, это, в первую очередь, вредит духовному и физическому здоровью и, во-вторую, это устраняет всякое желание влиять на других людей, зажигать их энтузиазмом и улучшать их душевное состояние.

Я надеюсь, что к моменту получения моего письма Ваше душевное состояние улучшится, и Вы постараетесь выполнять указание нашей святой Торы «Служите Всевышнему в радости». Ведь, согласно нашим святым книгам, должно и возможно служить Всевышнему не только молитвой и Торой, но и едой, питьем и т. п. — жить в радости. Тогда и в прямом смысле будет у человека лучшее состояние физического здоровья и лучшее состояние души, и сможет он в гораздо большей степени влиять и на себя самого, и на других людей.

Завершаю пожеланием, чтобы качество упования на Всевышнего укрепилось в Вас как можно скорее!

(Игрот кодеш, т.6)

Мысли, что кто-то в состоянии причинить вред, являются пустой фантазией

Мира и благословения!

... Каждый из нас находится под Б-жественным Провидением, персональным присмотром Создателя, благословен Он. И, само собой, если Вам кажется, что кто-то может своими руками причинить Вам вред — это плод пустого воображения, поскольку такое просто невозможно! И, само собой, следует быть крепким в уверенности, что так же, как Святой,

אין לחדש סברות של מרה שחורה

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, שבו נראה שעדיין לא פעלתי עליו רוממות הרוח, וכמדומה שכבר אמרתי לו כמה פעמים, שעפ"י המבואר בספרים - לאו דוקא בספרי חסידות - הנה אין לחדש סברות של מרה שחורה בעולם, שזהו סגולה שלא יבוא הדבר לידי פועל, ולא רק שאין לחדש בדבור - וע"ד המובא בדא"ח (כמדומה שנדפס בסוף סידור מאה שערים) שהרב המגיד כשהי' נופל לו סברא הי' אומרה בדבור כדי להמשיכה בעולם - אלא שאפילו במחשבה אין לחדש סברא כזו והטעם כנ"ל, והוא מובן ג"כ מפתגמי כ"ק נשיאינו רבוה"ק שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר שהיו אומרים, טראכט גוט ווע[ט] זין גוט.

בטח נדמה לו שקשה במאד לפעול על כח המחשבה בהנ"ל, ובלית ברירה ילביש כח המחשבה במחשבה דתורה, ומהטוב ברוחניות יומשך ג"כ טוב בגשמיות.

והמורם מכל הנ"ל, אשר ככל מה שיתחזק בבטחונו עד שיפעול גם על המחדו"מ שלו, הרי יתגשם הדבר במוחש יותר לפרנסה בהרחבה בגשמיות וגם ברוחניות...

בברכה.

(אג"ק ח"ו אגרת א'תשצב)

благословен Он, управляет всем миром, так Он направляет и Вас, и Ваше тело — ведь человек называется «малым миром»⁵. И если временами Вы чувствуете ослабление этой уверенности, не стоит в это углубляться, следует просто отвлечься от этой слабости, поскольку это не что иное, как плод пустого воображения. И по прошествии небольшого времени Вы убедитесь, что как все евреи являются верующими сынами верующих, так и Вы крепки своей верой.

(Игрот кодеш, т. 5)

---

5. Танхума, начало гл. Пкудей; Тикуней Зоѓар, 69, 1176.

Не предаваться депрессивным размышлениям

Мира и благословения!

В ответ на Ваше письмо, из которого вижу, что пока еще не удалось поднять Ваш дух, — кажется, я уже говорил Вам неоднократно, что в соответствии с разъясненным в книгах (как раз-таки, не именно в книгах по хасидизму), не следует предаваться депрессивным рассуждениям об отрицательном развитии событий. Это как раз-таки средство к тому, чтобы события не развивались по положительному сценарию. И не только рассуждениям вслух не следует предаваться. Разъясняется в хасидизме (как мне кажется, это напечатано в конце сидура «*Меа шеарим*»), что когда Межеричскому Магиду приходило в голову какое-то рассуждение, он проговаривал его вслух, чтобы привлечь его в мир. Но даже и в мыслях не следует давать место таким рассуждениям — по той же причине. Это также понятно из изречения наших святых Ребе, по рассказам моего святого тестя, Ребе, «Думай хорошо, и будет хорошо».

Наверняка, Вы думаете, что очень сложно таким образом повлиять на свои мысли. Если это у Вас не получится, направьте, по крайней мере, силу своего разума на мысли о Торе — и тогда из блага в духовном будет привлечено также благо в материальном.

И самое высшее из всего сказанного: чем больше Вы будете укрепляться в уповании, до такой степени, что оно станет влиять на Ваши мысли, речь и действия, тем в большей степени это будет воплощаться в обильной прибыли в материальном и также в духовном...

(Игрот кодеш, т.6)

את כח המחשבה יש לנצל ללמוד תורה ולא למחשבות שליליות

שלום וברכה!

נודעתי מזוג' שתחי' ע"ד המצאו בכיה"ח וע"ד מצב כריאותו.

ונצמערתי לשמוע כי נפל ברוחו, ולפלא גדול על כת"ר אשר במח למותר לבאר לדכוותי' מידת הבטחון, ובפרט שהוא מהאנשים אשר ראו נסי הקב"ה בגלוי ובעיני בשר ויודעים אשר השי"ת רופא כל בשר ומפליא לעשות, הנה פליאה היא אחר פליאה. ולו יתחשב עם דברי יחדל להרהר מעניני רפואה ונכון יהי' לכו כטוח בהשי"ת שישלח לו רפואה קרובה ויקבע בדעתו אשר אין לו כל יסוד להיות אראפגעפאלן בא זיך ח"ו.

ואף שצריך לעשות כלים בדרך הטבע, היינו לשמור הוראות הרופאים, יש להבדיל בין שני הדברים, שבעניני רפואה צריך הוא להעסיק רק את כח המעשה שלו, משא"כ כח המחשבה וההרהור, כיון שאינו רופא, ויש לו חלק בלימוד התורה, צריך הוא להשתמש בכחות אלו רק בעניני תורה ומצות, והשקלא ומריא ופלפול בעניני הרפואה אין זה שייך אליו, ובמילא חבל על הזמן שנותן על זה, וכיון שבמקצוע חכמת הרפואה מיותר הוא כח שכלו, הרי במח ניתן לו הכח להשתמש בו במקצוע אחר (שלדעתי הוא עסק התורה וכו') וא"כ חסר הוא שם. והעולה היא בשתים, חסרון במקום אחד ומיותר במקום השני.

ובהתכוננות אפילו לשעה קלה בכל זה, הנה ישמח לכו שזכהו השי"ת שיוכל לעסוק בתורה ויוסיף אומין בזה, ויאיר את הד' אמות שלו וע"ד פסק רז"ל אשר כל העיר היא כד' אמות שלו, ויאירם בנר מצוה ותורה אור ומאור שבתורה זוהי תורת החסידות. אקוה אשר יתקבלו אצלו דברי הנ"ל, ויחרות בלבו צווי הבעש"ט עה"פ עבדו את ה' בשמחה.

בברכה לבריאות הנכונה, המחכה לבשורות טובות.

(אג"ק ח"ו אגרת א' תרכח)

Силу мысли следует использовать для изучения Торы, а не для негативных мыслей

Мира и благословения!

Ваша супруга сообщила, что Вы находитесь в больнице, и рассказала о состоянии Вашего здоровья.

С сожалением я услышал, что Вы упали духом, и это весьма удивительно для человека Вашего уровня! Конечно, излишне Вам подробно объяснять, что такое качество упования. Тем более, что Вы из тех, кто видел своими глазами явные чудеса, и знаете, что Святой, благословен Он, целитель всякой плоти и творящий чудеса — чудеса за чудесами.

Надеюсь, вы примете во внимание мои слова и перестанете отдаваться размышлениям о медицинских вопросах, и преисполните сердце Ваше упованием на Святого, благословен Он, — что пошлет Он Вам скорейшее исцеление, и утвердите в Вашем сознании, что нет у Вас никаких оснований падать духом, Б-же упаси!

Конечно, нужно создавать естественные инструменты для этого, то есть выполнять указания врачей, но не следует путать две разные вещи! Медицинскими вопросами следует занимать лишь свою силу действия. Что же касается силы мысли и рассуждения — поскольку Вы не врач, а имеете отношение к изучению Торы — то именно на Тору и заповеди следует направлять эти силы. Тонкости врачебных дискуссий — не Ваша область, и, само собой, жаль тратить на это время. И поскольку для врачебных премудростей сила Вашего разума является излишней, разумеется, она должна быть использована для другого предмета (на мой взгляд, это должны быть занятия Торой и т. п.). И тогда получается, что там Вас не хватает! И получается, что мы имеем нехватку в одном месте и излишество в другом!

Поразмыслив над этим хоть немного, весьма возрадуется сердце Ваше, что Святой, благословен Он, удостоил Вас возможности заниматься Торой и добавлять энергии в эти занятия, и освещать мир вокруг себя свечой заповеди и светом Торы, и светилом Торы — учением хасидизма.

Надеюсь, что будут приняты Вами мои слова, и Вы начертаете на сердце Вашем веление Баал-Шем-Това относительно стиха «Служите Всевышнему в радости».

С благословением подобающего здоровья и с ожиданием хороших новостей!

(Игрот кодеш, т. 6)

התבוננות השגחה פרטית

הקב"ה משגיח על כל אחד ודואג לטובתו

רצוני בזה להדגיש שוב, שכל יהודי הן אשה והן איש צריכים להיות חזקים בכטחון בקדוש ברוך הוא, וכיון שכל יהודי מאמין באמונה שלימה שהקדוש ברוך הוא הינו שליט העולם, כך הוא ברוך הוא הינו גם שליט על החיים של כל יהודי יחיד, הן איש והן אשה, ומכיון שבטוח שהשם יתברך הוא טוב, ודאי שהוא ינהיג לטובה, וכאשר נמצאים תחת השגחתו - השגחה פרטית - של השם יתברך, אין ממה להבהל, וכפי שדוד המלך אומר בתהלים, לא אירא רע כי אתה עמדי. והא' אתה עמדי' הוא אצל כל יהודי.

(אג"ק ח"ה אגרת א'תמב - מתורגם ללה"ק)

כאשר מאמינים בהשגחתו של ה' - רואים זאת במוחש

קבלתי מכתבו מוצש"ק תרומה, ונצטערתי לקרות בו אשר זוגתו תחי' מרגשת חלושה, ולא די בזה ומוסיף במכתבו עוד תיבת מאד ובודאי יש בזה הוספה מצד המרה שחורה שלו בעצמו נוסף על המ"ש והניערווין של זוגתו שתחי', ואם היו מתחזקים שניהם בכטחונם בהשי"ת אשר הוא הוא המהווה את העולם ומלואו ובמילא גם עולמם הם עם ילידיהם ככל עת ובכל רגע, ומשגיח עליהם בהשגחה פרטית לכל יחסר כל המצטרך להם ולילידיהם שיחיו, במילא אין להם להתערב בעינו של השי"ת ולדאוג באיזה אופן ימציא להם השי"ת את כל הצריך להם לאחר זמן, ... היו רואים זה גם במוחש.

... בברכה לשמחת פורים כדבעי ולהמשכתה על כל השנה כולה.

(אג"ק ח"ה אגרת א'תנה)

РАЗМЫШЛЕНИЯ О Б-ЖЕСТВЕННОМ ПРОВИДЕНИИ

Всевышний присматривает за каждым и заботится о благе каждого

Я хочу здесь вновь подчеркнуть, что каждый еврей — и женщина, и мужчина — должны быть крепкими в своем уповании на Святого, благословен Он. И поскольку каждый еврей верует полной верой, что Всевышний правит всем миром, так же следует понимать, что Он правит и жизнью каждого конкретного еврея — и женщины, и мужчины. И поскольку мы уверены, что Всевышний добр, значит и правит Он к добру. И когда мы находимся под Его персональным присмотром — нечего бояться. Так сказал об этом царь Давид в *Тегилим*: «Не утрашусь зла, ибо Ты со мной». И это «Ты со мной» относится к каждому еврею.

(Игрот кодеш, т.5, 1442)

Когда верят в Б-жественное Провидение, видят его воочию

Получил я Ваше письмо, написанное на исходе шабата *Трума*. С сожалением узнал я из него, что Ваша супруга чувствует слабость. И мало того — добавляете Вы в письме еще слово «очень». Это, конечно же, добавка из собственного депрессивного состояния, вдобавок к описанному в письме и вдобавок к нервному состоянию Вашей супруги. Если бы только оба вы укрепились в полагании на Святого, благословен Он, который — лишь Он — каждое мгновение вызывает к жизни мир со всем наполняющим его, и, само собой, и ваш частный мир со всем вашим потомством; Он присматривает персонально за вами, чтоб ни в чем не нуждались ни вы, ни дети ваши! И разумеется, не следует вам вмешиваться в дела Всевышнего и беспокоиться о том, каким путем Он обеспечит вас всем необходимым спустя время... Если будете следовали этим путем, убедитесь в этом воочию.

... С благословением радоваться радостью Пурима, как подобает, и привлечь эту радость на весь год!

(Игрот кодеш, т. 5)

הקב"ה הוא עצם הטוב וברצונו רק להיטיב לכל אחד

שלום וברכה!

נבהלתי לקבלת מכתבו מג' אדר שני בו כותב מצב בריאות... תחי' שכבר ששה שבועות שנמצאת בבית החולים. וצריך חי' למסור לה שהאמונה פשוטה דכל איש ואשה הישראלים מכריחה האמונה ג"כ אשר רק הקב"ה הוא בעל הבית היחידי של כל העולם ומלואו אשר גם בעולם הזה הגשמי ואיש ואשה הפרטיים בכלל זה. וכיון שהשי"ת הוא עצם הטוב בודאי רוצה לתת אך טוב וחסד לכל אחד ואחת אשר בריאות הגוף הוא אחד העיקרים בזה וכמבואר ברמב"ם הלכות דיעות סוף פ"ג וריש פ"ד. וידוע ג"כ תורת הבעש"ט על הפסוק כי תראה חמור שנאך רובץ תחת משאו וגו' עזב תעזב עמו, ונתבאר במאמר דיו"ד שבט תשי"ג. וכשמרגישים (לא רק יודעים) את כל הנ"ל במילא נחדרת הנפש בשקט פנימי המביא אחריו הטבה מידית בכריאות ורפואה קרובה.

והשי"ת יצליח את כת"ר שי' לבשר טוב בכל הנ"ל, ויה"ר שיהי' זה כהקדם האפשרי. ואף שכתבתי לה בפ"ע כנ"ל, הנה כיון שכת"ר חי' שליח להודיע את הנ"ל בודאי יסביר לה בתוספת ביאור גם המענה שלי.

המחכה לבשו"ט ובברכת פורים שמח לאחותו ולכת"ר וכל ב"ב שיחיו.
(אג"ק ח"ח אגרת ב'תקכב)

הקב"ה דואג לאדם לאושר ושמחה אמיתיים

שלום וברכה!

כמענה על מכתבו - בלי הוראת זמן הכתיבה - בו כותב אשר אף ששבעים רצון הם ממה שהעתיקו ל... אבל לע"ע המשכורת שלהם אינה מספיקה כ"כ להצטרפותם ופועל זה על מצב רוחו.

והנה לפלא עליו אשר לאחר שראו במוחש חסד ד' עמהם האומנם אין להם די אמונה ביכולתו שבודאי הגמור גם לעתיד ינחם בחסדיו ויוציאם מן המיצר ואף אם מטעמים אינם מוכנים לנו מתאחר הדבר הרי רק בורא עולם היודע את העתיד ואת טוב האמיתי ביכולתו להחליט באיזה אופן טוב יותר בשביל האדם וב"כ להביאם לאשרם האמיתי הן בגשמיות והן ברוחניות, ואם אמור הדבר אפילו בנוגע לבני אדם

Всевышний — сущность добра и желает лишь оказывать благо каждому

Мира и благословения!

Я был поражен, получив Ваше письмо от З Адара-II, где Вы пишете о состоянии здоровья ..., что на протяжении уже шести недель она находится в больнице. Следовало бы передать ей, что простая вера каждого еврея и каждой еврейки обязывает также верить, что лишь Святой, благословен Он — единственный хозяин всего мира и всего, его наполняющего, в том числе и этого материального мира, в том числе и каждого конкретного мужчины и каждой конкретной женщины. И поскольку Всевышний представляет собой саму сущность добра, разумеется, Он желает давать лишь благо и милость каждому и каждой, и телесное здоровье — одно из основных вещей, как разъясняет Рамбам в *Законах о нравах* (конец гл. 3 и начало гл. 4). Известно также поучение Баал-Шем-Това по поводу стиха «Если увидишь осла врага своего, упавшего под ношей, ... непременно помоги вместе с ним», как разъясняется в *маамаре* 10 швата 5713 г. И когда все это чувствуют (а не только понимают), само собой, проникается душа внутренним спокойствием, приводящим за собой немедленное улучшение здоровья и скорейшее выздоровление.

Да пошлет Святой, благословен Он, успех Вам, чтобы сообщили мне обо всем этом хорошие новости, и да будет Его воля, чтоб это произошло как можно скорее.

И при том, что я написал все это ей лично, поскольку Вы будете посланником все это ей передать, конечно же, Вы также и разъясните ей подробно мой ответ.

Ожидаю от Вас хороших новостей, с благословением веселого Пурима Вашей сестре, Вам и всем вашим домашним!

(Игрот кодеш, т. 8)

Всевышний заботится о счастье и настоящей радости человека

Мира и благословения!

В ответ на Ваше письмо без указания даты, где Вы пишете, что хоть в целом довольны переездом в ..., но пока что зарплаты не хватает на все нужды, и это отражается на Вашем настроении.

שמצבם נפחת ממה שהי' לפני זה ופחות הוא ג"כ ביחס לסביבתם ומכיריהם הרי ועאכו"כ שכן הוא ברור בהנוגע לאלו שמצבם הוטב לגבי העבר ובחדשים קשים האלו בודאי מצבו טוב ביחס לכו"כ בסביבתם אשר בכ"ז אין מתיאשים ח"ו ועאכו"כ שאין לו או לזוגתו שיחיו ליפול ברוחם ח"ו ולהתעצב וכבר ראינו ונוכחנו בפועל אשר ככל שתגדל מדת בטחוננו של האדם והשקפתו מתוך שמחה על עתידו כך תוקדם הגשמת דברים אלו בהנוגע בפועל.

אקוה שבקרוב ישמחני בכשו"ט בכל הנ"ל הן בהנוגע לעצמו והן בהנוגע לזוגתו תחי'.
בברכה.

(אג"ק ח"ט אגרת ב'תתמג)

ה' הצי"ו בעבר ויצליחו בעתיד

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מד' פרשת מטות, בו כותב אודות מצב פרנסתו שאינו כדבעי והנה[ו] בעל חוב כו' וכו'.

הנה סיום מכתבו בהעדר השמחה הוא בסתירה להתחלת המכתב שכותב את אשר עבר עליו ובלשונו ע"ד נסים ממש נשאר בין שארית הפליטה ובנה משפחה כו'.

וישא קל וחומר בעצמו, שאם הי' ביכולת השי"ת להצילו מהענינים דשנים שעברו ולהצליחו בכנין בית בישראל על יסודי התורה והמצוה, הרי על אחת כמה וכמה שהזן ומפרנס לכל ימציא לו פרנסתו ופרנסת בני ביתו, ואין הדבר תלוי אלא בכטחון ובמצות הצדקה, שבטחון הגמור שהשי"ת יפרנסו בהמצטרך לו ולב"ב כלפי שמיא מהני, ובפרט בצירוף הצדקה אשר הקב"ה מבקש ובחנוני נא בזאת שיחיו/ עשר בשביל שתתעשר.

והשי"ת יצליח שיבשר טוב בכל הנ"ל.

(אג"ק ח"ט אגרת ב'תתנז)

Меня удивляет, что после того, что Вы воочию видели милость, которую Всевышний Вам оказал, у Вас все еще нет достаточной веры, что и в дальнейшем Он будет вести Вас по жизни с милостью и выведет из теснины. И даже если по непонятным для нас причинам это задерживается, то ведь лишь Создатель, которому известно все, что будет, и которому известно, что такое истинное благо, — в Его возможности решить, как наилучшим образом для человека и всех его домашних привести их к подлинному счастью — и в материальном, и в духовном. И если это справедливо даже для тех людей, которые опустились в своем уровне, и уровень их низок даже по сравнению с окружающими и знакомыми, то ясно, что тем более это относится и к поднявшимся над своим прежним уровнем, и за эти тяжелые месяцы состояние их лучше, чем у многих из их окружения, а те, несмотря ни на что, духом не падают. Тем более и ему с супругой не следует падать духом, Б-же упаси, и печалиться. Мы уже видели и убедились: чем больше возрастает у человека качество упования на Всевышнего и взгляд на будущее в радости, тем скорее все это воплотится в реальность.

Надеюсь, что вскорости Вы порадуете меня хорошими новостями во всем, что мы здесь обсуждали, и в отношении себя самого, и в отношении Вашей супруги.

(Игрот кодеш, т. 9)

Всевышний избавлял в прошлом, избавит и в будущем

Мира и благословения!

В ответ на Ваше письмо, написанное в четвертый день недели главы *Матот*, где Вы пишете о состоянии своих доходов, которые не достигают подобного уровня, и о том, что Вы оказались в долгах и т. д., и т. п.

Завершение письма, в котором отсутствует радость, противоречит его началу, где Вы пишете, через что Вам пришлось пройти и — по Вашим же словам — совершенно чудесным образом оказаться в числе уцелевших и построить семью и т. п.

Вы можете сами прийти к умозаключению по принципу «тем более»: если было в возможностях Всевышнего спасти Вас в событиях прошлых лет и привести к успеху построения дома в народе Израила на основах Торы и заповедей, то тем более Тот, кто кормит и насыщает все, найдет средства к существованию для Вас и Ваших домашних. Это зависит лишь от упования на Всевышнего и от заповеди *цдака*. Полной уверенности в том, что Святой, благословен Он, обеспечит всем необходимым Вас и Ваших

הקב"ה מלווה את האדם בכל צעד ושעל

ב"ה, י"ז אדר, תשמ"ו

ברוקלין.

שלום וברכה.

שמחתי לקבל פ"ש ממנו ע"י הרה"ח אי"א נו"נ עוקב צ"צ מוה"ר שלמה זלמן שי' הכמ. וכבבקשתו אזכיר אותו ואת בני ביתו שי', על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקל"ה נבג"מ זי"ע, לבריאות טובה ופרנסה.

ובטח מיותר לעורר שגם בכל השנה תובע הקב", עבדו בשמחה, היינו שצריך להיות בשמחה מכך שאנו מבני אברהם יצחק ויעקב, ובנים אתם לד' אלקיכם, וזוכים שהשי"ת משיגה בהשגחה פרטית על כל אחד ואחת מאתנו בכל זמן ובכל מקום, ואם כאשר זוכים לכבוד כזה להיות עם מלך בשר ודם חדר לפניו מחדר, ודאי שזה הי' מביא התעלות ושמחה, מכל שכן ועל אחת כמה-וכמה, צריכה הקירבה עם מלך מלכי המלכים, הקב"ה, לעורר רוממות ושמחה, כמבואר בארוכה בתניא פרק מ"ו.

וגם רעיון שני בזה, שכאשר נמצאים יחד עם מלך מלכי המלכים הקב"ה, הרי ודאי, כשזוכרים זאת, שלא יכול להיות שום דבר לא טוב, כי אין לאף אחד שליטה במקום זה מלבד הקב"ה בעצמו, והרי גם אם קורה לעיתים דבר, שלא מבינים את הטוב הפנימי שבו, הרי זה רק בשל כך שלא התבוננו מספיק למצוא זאת, וסוף כל סוף רואים שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד.

והנני מקוה שהשורות האמורות לעיל תספקנה כדי לעורר בו את ההתבוננות הזו, ומיד יגיע לבטחון האמיתי בהשם יתברך, ואשר כל יהודי צריך להיות חזק בבטחון, והדבר קיים בו, לפחות כהעלם, ובמילא - להיות גם בשמחה אמיתית.

בברכה לבשו"ט בכל הנ"ל.

(אג"ק ח"י אגרת ג'שנא - מתורגם ללה"ק)

домашних, уже достаточно для этого. И тем более в сочетании с *цдакой*, о которой Святой, благословен Он, говорит: «Испытай Меня в этом!» — для которой действует принцип «Отделяй десятину, чтобы обогатиться».

И Святой, благословен Он, пошлет Вам успех, чтоб Вы сообщили хорошие новости обо всем сказанном.

(Игрот кодеш, т. 9)

Всевышний сопровождает человека на каждом шагу

Благословен Всевышний, 17 адара 5715 (1955) г., Бруклин

Мира и благословения!

Я рад был получить привет от Вас через раввина Шломо Залмана Гехта. Согласно Вашей просьбе я упомяну Вас и членов Вашей семьи на месте упокоения Ребе, моего тестя и учителя, чтобы Б-г послал вам здоровье и хороший заработок.

Излишне напоминать, что Всевышний требует от нас быть в радости круглый год, поскольку мы дети Аврагама, Ицхака и Яакова, а также названы «сынами Всевышнего» и удостоились того, что Б-г определяет каждый шаг нашей жизни в любое время и в любом месте. Если бы мы удостоились такого внимания со стороны царя из плоти и крови, это бы вдохновило и радовало нас, а когда речь идет о Всевышнем, Царе царей, эта радость и духовный подъем должны быть значительно более сильными, как объясняется в Тании, гл. 46.

Еще одна важная польза от ощущения непосредственного участия Всевышнего в нашей жизни состоит и в том, что оно дает нам уверенность — когда Он рядом, ничего плохого произойти не может, потому что ни у кого нет власти противостоять Ему. Даже когда происходят события, которые не кажутся нам добрыми, из-за того, что добро в них сокрыто, этот взгляд объясняется недостаточным осознанием этого добра, и в конечном счете мы увидим, что «все, что делает Милосердный — к добру».

Надеюсь, этих строк хватит, чтобы пробудить в Вас эти мысли, которые приведут Вас к истинному упованию на Всевышнего, ведь это качество требуется от каждого еврея, поэтому присутствует и у Вас, пусть даже в сокрытой форме. Это упование приведет Вас к истинной радости.

Жду хороший вестей по поводу всего упомянутого!

(Игрот кодеш, т. 18)

האמונה בהשגחה פרטית טובעה בנפש היהודי

ברכה ושלום:

כמה שכותבת אודות מצב נפשה, ואשר קשה עלי' להחליט באיזה ענין שיהי', וספק אצלה אם עושה כהוגן וכיו"ב.

בודאי על פי החנוך שקבלה, שמזכירה אודותו במכתבה, אין צורך הדגשה מיוחדת על ענין השגחה פרטית, שיסוד הוא באמונתנו ובתורתנו תורת חיים, והשגחה פרטית תוכנה כפשוטה, אשר השם יתברך בורא עולם ומנהיגו, משגיח על כל אחד ואחת, ולא רק בענינים הכלליים, אלא גם בענינים הפרטים שלו, שמזה מובן ענין הכמחון במנהיג העולם שהוא עצם הטוב, שבודאי שכל הענינים הם גם כן לטובה כפשוטה, ומובן גם בשכל לכל מאמין, שמזה התוצאה הכי ראשונה, העדר הדאגה, והעדר המבוכה, שהרי גם בשעה שדנים בשכל, איך להחליט ולעשות, גם אז השם יתברך משגיח ועוזר, לכל החפצים בטוב וכיושר, וכשמתנהגים על פי הוראת התורה, הרי זוהי הדרך הטובה, והנהגה זו עצמה מסייעת את האדם להמשיך בכל עניניו, כאופן הטוב לפניו.

וכמו בכל עניני אמונה, גם נקודה האמורה, אינה דורשת פלפול בשכל והבאת ראיות מסובכות פילוסופיות ועמוקות, כיון שכל אחד מבני ישראל, הן איש והן אשה, חש בנפשו, אשר מאמין הוא באמת, אפילו באותה שעה, שאינו חושב על דבר זה, באם נכון הדבר ומוכרח על פי השכל או לא, וכהודעת חז"ל, אשר כל ישראל הם מאמינים בני מאמינים, ז. א. אשר ענין האמונה בהם, ככה עצמם וגם ירושה מאבותיהם שהיו מאמינים, וכל תכונות הבאות מצד האדם עצמו וגם מצד הירושה, חזקים הם בכל ובתכלית, וק"ל.

תקותי אשר שורותי המעטות בכמות, תספיקנה לעורר מחשבתה ולכוונה לנקודה האמיתית והפנימית שלה בעצמה, והיא, אשר בפנימיות נפשה, בוטחת בהחלט, אשר השם יתברך משגיח עלי', ועלי' רק להוציא מחשבה זו מפנימית הנפש לעניני' בחיי היום יומים, ואין לך דבר העומד בפני הרצון, וכנ"ל הדרך לזה הוא, לא על ידי דיון והעמקה בשכל, כי אם לסמוך על הרגש הפנימי שלה, שבוטחת בהשם יתברך, ולא חפש ספיקות ולברוא קושיות, שאינן קושיות כלל, ובאמת גם אין מבלבלות אותה, והיסח הדעת מכל הענין, בודאי שיעזור לה להפטר בקל מהבלבולים האמורים.

Вера в Б-жественное Провидение заложена в еврейскую душу

Благословения и мира!

Вы пишете о своем душевном состоянии, о том, что Вам тяжело принять решение и Вы сомневаетесь, правильно ли поступаете и т. п.

Учитывая воспитание, которое Вы получили, о чем Вы упоминаете в письме, нет потребности рассказывать Вам о Б-жественном Провидении, вера в которое — одна из основ иудаизма. Суть его в том, что Б-г — Творец и Владыка мира — буквально контролирует все, что происходит в нем, причем не только в общем, но и в каждой детали нашей жизни.

И когда речь идет о Владыке, который истинно добрый, — всё, что от Него исходит — истинное добро. Осознание этого дает нам понять, что нет места переживаниям и растерянности, ведь и в момент принятия решений Б-г рядом с нами и помогает принять правильное решение, если мы стремимся к справедливости и добру, а путь добра определяется тем, ведем ли мы себя по принципам Торы. Жизнь по Торе сама по себе помогает придерживаться правильного пути во всех делах.

Как и все идеи, основанные на вере, эта идея не требует глубокого интеллектуального и философского анализа, так как каждый из сынов и дочерей Израиля испытывает истинную веру и даже в те моменты, когда он об этом не думает, не зря наши мудрецы сказали, что народ Израиля — «верующие, сыны верующих». Это значит, что наша вера — не только результат нашей собственной работы над собой, но и получена нами в наследство от предков; естественно, качества, подкрепленные на генетическом уровне, значительно сильны в человеке.

Я надеюсь, что этого недлинного по содержанию письма будет достаточно, чтобы пробудить в Вас мысли о сказанном и чтобы Вы уловили данную глубокую идею, согласно которой в глубине души Вы и так полагаетесь на Б-га, который рядом с Вами на каждом шагу. Вам остается лишь раскрыть это на осознанном уровне, чтобы это влияло на Вашу практическую жизнь. Ничего не устоит перед желанием — говорят наши мудрецы. Как я уже упомянул, здесь не требуется глубокий интеллектуальный анализ; положитесь на глубокое чувства упования на Всевышнего, не ищите сомнений и новых вопросов, всё это лишь запутывает Вас, поэтому от них нужно отвлечься. Это, без сомнения, поможет Вам избавиться от всех упомянутых колебаний.

Будет правильным, если несколько раз в неделю в будние дни перед утренней молитвой Вы дадите несколько центов на цдаку, желательно по понедельникам, четвергам и в пятницу перед шабатом. Естественно, это

מהנכון אשר איזו פעמים בשבוע, בימות החול, קודם תפלת הבקר, תפריש סענמ אחדים לצדקה, ומה טוב ביום השני וחמישי בשבוע ובערב שבת קדש - מובן שצריך להיות בלי נדר.

בברכה לחזק הבטחון ולכישורות טובות בכל האמור,

(אג"ק חי"ח אגרת ו'תתצג)

בטוחו של הרבי

בטחון בברכת הרבי

היוצא מזה, שצריך להיות חזק בבטחון בברכות צדיק הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ אשר הוא עומד עליו ומנהלו בדרך הישרה, ובלבד שלא יהי' נופל ברוחו, ויאמר בכל יום פרק ע"א מתהלים, והעיקר, שיהי' מונח כמוחלט, שהרבי אתו, והוא יכול לסמוך עליו שהכל יהי' טוב, כי עצמות ומהות א"ס ב"ה הרי הוא תכלית הטוב, והרבי הוא הממוצע המחבר עם עצמות ומהות א"ס ב"ה וממלא את הרצון שהכל יהי' טוב, וסוף סוף שיהי' בטוב הנראה והנגלה...

(אג"ק ח"ג אגרת תשטז - מתורגם ללה"ק)

חסידים אינם בודדים

בכלל, צריכים חסידים - הן האנשים והן נשים - לדעת, כפי שכ"ק מו"ח אדמו"ר כתב פעם לאחד, שחסידים אינם בודדים. לכן עלי' להיות חזקה בבטחון שע"י זה שקשורים עם חסידים ועם דרכי חסידים, עי"ז קשורים גם כאילנא דחייא - מעין החיים - במילא אין צורך להיות מודאגים, ו[אדרבה] להיות חזקים בבטחון שהשם יתברך ינחה אותה וישלח לה כל מה שהיא צריכה, וכאשר חזקים בבטחון, פועלים שרואים זאת גם בעיני בשר בחיי היום יום.

(אג"ק ח"ד אגרת א'פ - מתורגם ללה"ק)

следует делать, условившись, что это не обет.

С благословением на укрепление уверенности в поддержке Всевышнего, жду хороших вестей!

(Игрот кодеш, т. 18)

СИЛА БЛАГОСЛОВЕНИЯ РЕБЕ

Уверенность в силе благословения Ребе

Вывод следующий: следует сохранять уверенность, что благословение праведника, в данном случае Ребе, моего тестя и учителя, укрепляет Ваши силы и ведет верной дорогой. Поэтому не падайте духом, говорите ежедневно 72 главу из Тегилим, и главное — не сомневайтесь, что Ребе с Вами и Вы можете положиться на него, и что всё будет хорошо, ведь истинная сущность Всевышнего — абсолютное добро, а Ребе помогает связаться с сущностью Всевышнего и реализовать это добро, чтобы оно раскрылось в явной форме...

(Игрот кодеш, т. 3)

Хасиды не одиноки

Хасиды — как мужчины, так и женщины, — должны знать, что они не одиноки. Об этом неоднократно писал Ребе, мой тесть и учитель. Вы должны оставаться стойкой в уверенности, что связь с хасидами и хасидским образом жизни связывает Вас с Древом жизни, а значит нет поводов для переживания, наоборот, нужно уповать на Всевышнего, и это укажет Вам правильный путь и поможет обрести всё, что необходимо. Когда упование непоколебимо, мы может увидеть воочию, как всё это сбывается в реальности.

(Игрот кодеш, т. 4)

ב.

מי שיש לו אהב או קרוב באיזה צרה אף שהוא רחוק ממנו ולא יכול לעזור לו יעשה זו התפלה בכוונה עליו:

« למנצח מזמור לדוד: ב יענך יהוה ביום צרה ישגבך שם | אלהי יעקב: ג ישלח עזרך מקדש ומציון יסעריך: ד יזכר כל־מגותיך ועולתך ידשנה סלה: ה יתולך כל־כבוד וכל־עצתך ימלא: ו גרננה | בישועתך ובשם־אלהינו נדגל ימלא יהוה כל־משאלותיך: ז עתה ידעתי כי הושיע | יהוה משיחו וענהו משמי קדשו בנבואות ישע ימינו: ח אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו | בשם־יהוה אלהינו נזכיר: ט המה פרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד: י יהוה הושיעה תמלך יעננו ביום־קראנו:

בב.

יתפלל כל יחיד על ארכת הגלות מעגמת הלב מה שהיונו מקדם במעלה עליונה ועכשיו בשפלות, ולנדוד נדודים בצרותיו:

« למנצח על־אילת השחר מזמור לדוד: ב אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי: ג אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא־דומיה לי: ד ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: ה בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו: ו אלוך יעקו ונמלטו בך בטחו ולא־בושו: ז ואנכי תולעת ולא־איש חרפת אדם ובווי עם: ח כל־ראי ילעגו לי ופטירו בשפה יגיעו ראש: ט גל אלי־יהוה ופלטוהו וצילוהו כי חפץ בו: י כי־אתה גתי מפתן מבטיחי על־שדי אמי: יא על־יד השלכתי מרחם מפתן אמי אלי אתה: יב אל־תרחק ממני כי־צרה קרובה כי־אין עוזר: יג סבבוני פרים רבים אפירי בשן פתרוני: יד פצו עלי פיהם אריה טרף ושאג: טו כמים נשפכתי והתפרדו פלעצמותי היה לפי פדונג נמם בתוך מעי: יז יבש פה־רש | פחי ולשוני מדבק מלקוחי ולעפר־מות תשפתני: יח כי סבבוני כלבים עדת מרעים הקיפוני פארי ירי ורגלי: יט אספר

פלעצמותי המה יביטו יראו־כי: כ יחלקו בגדי להם ועל־לבושי יפילו גורל: כא ואתה יהוה אל־תרחק אילותי לעזרתי חושה: כב הצילה מחרב נפשי מיד־פֶּלֶב יחידתי: כג הושיעני מפני אריה ומקרני רמים עניתני: כד אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהללך: כה יראי יהוה | הללוהו כל־זרע יעקב כפדוהו וגורו ממנו כל־זרע ישראל: כו כי לא־בוה ולא שפץ ענות עני ולא־הסתיר פניו ממנו ובשועו אלו שמע: כז מאתך תהלתי בקהל רב נדרי אשלם נגד יראיו: כח ואכלו עגבים | וישפְּעו יהללו יהוה דרשו יחי לכבכם לעד: כט יזכרו | וישבו אל־יהוה פל־אפסי־ארץ וישתחוו לפניך כל־משפחות גוים: ל א כי ליהוה המלוכה ומשל בגוים: לב אכלו וישתחוו | כל־דשני־ארץ לפניו יזכרו כל־יורדי עפר ונפשו לא חיה: לד זרע יעברנו יספר לאדני לדור: לה יבאו ויגידו צדקתו לעם לולד כי עשה:

כט.

« למנצח | על־שושנים לדוד: ב הושיעני אלהים כי באו מים עד־נפש: ג טבעתי | ביון מצולה ואין מעמד פאתי במעמקי־מים ושבלת שטפתני: ד יגעתי בקרא נחר גרוני כלו עיני מוחל לאלהי: ה רבו | משערות ראשי שנאי חנם עצמו מצמיתי איבי שקר אשר לא־גולתי או אשיב: ו אלהים אתה ידעת לאולתי ואשמותי ממך לא־נכחדו: ז אל־יבשו בי | קניך אדני יהוה צבאות אל־יפלטו בי מבקשוד אלהי ישראל: ח כי־עליך נשאתי חרפה פסטה כלמה פני: ט מזור הייתי לאחי ונכרי לבני אמי: י כי־קנאת ביתך אכלתני וחרפות חורפיד נפלו עלי: יא ואכבה בצום נפשי ותהי לחרפות לי: יב ואתנה לבושי שק ואהי להם למשל: יג ישוהו

כִּי־שָׁמַע אֱלֹהֵי־בְיוֹנִים יְהוָה וְאֶת־אֲסִיּוֹ לֹא
 בָּזָה: הִ הַלְלוּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל־רֹמֵשׁ
 בָּם: ז כי אלהים ו יֹשִׁיעַ צִיּוֹן וַיִּבְנֶה עָרֵי יְהוּדָה
 וַיִּשְׁבּוּ שָׁם וִירֵשׁוּהָ: ח וְרַע עֲבָדָיו יִנְחַלְוָה וְאֶחָבִי
 שָׁמוּ יִשְׁכְּנוּ־בָהּ:

קב.

ליום שבת
 ויכוה על אותן המדברים לשון הרע והיאך הורגת אף במקום רחוק יותר
 מכלי זין:

א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְהוָה בַּצֵּרֶתָה לִי
 קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי: ב יְהוָה הֲצִילָה נַפְשִׁי מִשְׁפֶּת־שֹׁקֵר
 מִלְּשׁוֹן רַמְיָה: ג מִהֲיִתֶנּוּ לִי וּמִהֲיִסִּיף לִי לְשׁוֹן
 רַמְיָה: ד חֲצִי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחְלֵי רִתְמִים:
 ה אִזְיַהֲלִי כִּי־גִרְתִּי מִשָּׁד שְׁכַנְתִּי עִם־אֲהָלֵי קִדְרִי:
 ו רַבַּת שְׁכֵנֹתֶיהָ נַפְשִׁי עִם שׁוֹנֵא שְׁלוֹם: ז אָנִי־
 שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הִמָּה לַמַּלְחָמָה:

קג.

בזה המזמור יש בו י"ג הלולים רמו לשלש עשרה מדות שבהם מנהיג
 הקב"ה את העולם:

א הַלְלוּיָהּ א הַלְלוּ־אֵל בִּקְדוּשׁוֹ הַלְלוּהוּ
 בְּרִקְעַ עֲזוֹ: ב הַלְלוּהוּ בַגְּבוּרָתוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִב
 גְּדָלוֹ: ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בַנְּבִל
 וּבְנֹר: ד הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בַמִּנִּים
 וְעֵנָב: ה הַלְלוּהוּ בַצִּלְצִל־שִׁמְעַ הַלְלוּהוּ בַצִּלְצִלִּי
 תְרוּעָה: ו כָּל הַנְּשֵׁמָה תִהְלַל יְיָ הַלְלוּיָהּ:

בִּי יִשְׁבִּי שָׁעַר וְנִגְנְוֹת שׁוֹתֵי שֹׁכְרִי: ד וְאָנִי
 תִּפְלְתִי־לָךְ א יְהוָה עַת רִצּוֹן אֱלֹהִים בְּרִב־חֶסֶדְךָ
 עָנְנִי בְּאַמַּת יִשְׁעֶךָ: ה הֲצִילֵנִי מִטֵּיט וְאֶל־אֲמַבְעָה
 אֲנַצֵּלָה מִשְׁנְאֵי וּמִמַּעַמְקֵי־מָוִם: ו אֶל־תִּשְׁטַפְנִי א
 שִׁבְלַת מוֹם וְאֶל־תִּבְלַעֲנִי מִצֹּלָה וְאֶל־תִּאֲמַרְעֵלִי
 בְּאֵר פִּיהִי: ז עָנְנִי יְהוָה כִּי־טוֹב חֶסֶדְךָ בְּרִב
 רַחֲמֶיךָ פָּנָה אֵלַי: ח וְאֶל־תִּסְתֵּר פְּנֶיךָ מֵעַבְדְּךָ
 כִּי־צָר־לִי מִהָרַ עָנְנִי: ט קִרְבָּה אֶל־נַפְשִׁי גֹאֲלָה
 לְמַעַן אִיכָּבֵי פְדָנִי: י אַתָּה יָדַעְתָּ חַרְפְּתִי וּבְשִׁתִּי
 וּכְלַמְתִּי נִגְדֶּךָ כִּלְצֹרְרִי: יא חֲרַפָּה א שְׁבַרָה לְבִי
 וְאֲנֹשָׁה וְאַקְוָה לְנֹד וְאֶזֶן וְלִמְנַחֲמִים וְלֹא
 מִצָּאתִי: יב וַיִּתְּנֵנִי בְּכַרוּתִי רֹאשׁ וְלִצְמֵאֵי יִשְׁקוּנִי
 חֲמוּץ: יג יְהִי־שְׁלַחְנֶם לַפְּנִיָּהם לֶפֶח וְלִשְׁלוֹמִים
 לְמוֹקֵשׁ: יד תַּחֲשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת וּמִתְנִיָּהם
 תִּמְדֵּי הַמַּעַד: טו שִׁפְדֵּ־עֲלֵיהֶם וְעַמְדֵּ וְחֲרוֹן אַפָּיִךְ
 יִשְׁיָגֵם: טז תְּהִי־טִירְתֶּם נִשְׁמָה כְּאֶהְלִיָּהֶם אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל: טז כִּי־אַתָּה אֲשֶׁר־הִכִּיתָ רִדְּפוּ וְאֶל־מִכְּאוֹב
 חֲלָלֶיךָ יִסְפְּרוּ: טז תִּנְהַעֲוֹן עַל־עֲוֹנֶם וְאֶל־יָבֹאוּ
 בַצִּדְקָתְךָ: טז יִמְחוּ מִסַּפֵּר חַיִּים וְעַם צְדִיקִים
 אֶל־יִכְתְּבוּ: טז וְאָנִי עָנִי וְכוֹאֵב יִשׁוּעַתְךָ אֱלֹהִים
 תִּשְׁנַבְּנִי: טז אֶחְלָלָה שֵׁם־אֱלֹהִים בְּשִׁיר וְאֲגַדְלֶנּוּ
 כְּתוֹדָה: טז וְתִיטֵב לִיהוָה מִשׁוֹר פֶּר מִקֶּרֶן מַפְרִים:
 טז רְאוּ עָנְוִים יִשְׁמְחוּ דְרָשִׁי אֱלֹהִים וַיְחִי לְבַבְכֶּם:

מוקדש לזכות

**כל שלוחי הרבי והיהודים
במדינות ברית המועצות לשעבר**

שיחיו

Посвящается
посланникам Любавичского Ребе

**И ВСЕМ ЕВРЕЯМ
В СТРАНАХ БЫВШЕГО СССР**

Пусть Б-г пошлет им здоровье
и благополучие!
ИМ ЗДОРОВЬЕ И БЛАГОПОЛУЧИЕ!